

Q3

בנק הפועלים

דוח על הסיכונים
גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים
ליום 30 בספטמבר 2016

תוכן העניינים

7	מבוא
7	מידע צופה פני עתיד
7	א. עקרון גילוי כללי
8	ב. תחולת היישום
8	ג. הון – מבנה והלימות ההון
8	מבנה ההון הפיקוחי והרכב ההון
9	חישוב יחס ההון
28	הלימות ההון
33	יחס מינוף
36	ד. הערכת הסיכונים וניהולם
36	סיכון אשראי
37	חשיפות לסיכון אשראי
56	סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים ^{מ.ג}
56	סיכונים בתיק הלוואות לדויר ^{מ.ג}
58	הפחתת סיכון האשראי – גילויים בגישה הסטנדרטית
64	סיכוי אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
65	חשיפות איגוח
66	סיכון שוק
66	אומדני הסיכון של הפעילות למסחר
67	דרישות ההון בגין סיכוי השוק
67	סיכון תפעולי
68	סיכון מניות ומרווחי אשראי: סיכון השקעה
68	פוזיציות במניות בתיק הבנקאי
69	סיכון ריבית בתיק הבנקאי
70	סיכונים מובילים ומתפתחים^{מ.ג}
70	סיכון ציות^{מ.ג}
71	סיכון משפטי^{מ.ג}
71	סיכון מוניטין^{מ.ג}
71	סיכון רגולציה וחקיקה^{מ.ג}
72	סיכון כלכלי^{מ.ג}
72	סיכון כלכלי – מצב המשק בישראל
73	סיכון כלכלי – מצב המשק בעולם
74	סיכון אסטרטגי^{מ.ג}
74	סיכון סביבתי^{מ.ג}
75	ה. סיכון בזילות

רשימת הטבלאות

8	הון – מבנה והלימות ההון
9	טבלה ג.1: חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון
11	טבלה ג.2: רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון ^{מ.ג}
12	טבלה ג.3: השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רוברד ^{מ.ג}
12	טבלה ג.4: רכיבי הון הנתונים לתנודתיות ^{מ.ג}
13	טבלה ג.5: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון
14	טבלה ג.6: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי
20	טבלה ג.7: הרכב המאזן הפיקוחי תוך ציון הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי
23	טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי
30	טבלה ג.9: מידע על רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי (כאמור בהוראות נב"ת 201 עד 209)
31	טבלה ג.10: נכסי סיכון בחלוקה למגרי פעילות ^{מ.ג}
32	טבלה ג.11: דוח תנועות בנכסים משוקללים בסיכון במהלך התקופה ^{מ.ג}
33	טבלה ג.12: יחס המינוף
34	טבלה ג.13: השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס מינוף
35	טבלה ג.14: גילוי על יחס מינוף
36	הערכת הסיכונים וניהולם
37	טבלה ד.1: פילוח חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי לפני הפרשה להפסדי אשראי
39	טבלה ד.2: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות
42	טבלה ד.3: פיצול התיק לפי התקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים
	טבלה ד.4: סכום הלוואות פגומות, סכום הלוואות בפיגור, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי
43	שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי
49	טבלה ד.5: איכות אשראי ופיגורים
52	טבלה ד.6: הפרשה להפסדי אשראי
54	טבלה ד.7: תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי
56	טבלה ד.8: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדירור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק ^{מ.ג}
57	טבלה ד.9: נתוני הלוואות לדירור – שיעור מסך הביצועים החדשים ^{מ.ג}
59	טבלה ד.10: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי
60	טבלה ד.11: סכום חשיפות האשראי נטו לאחר הפחתת סיכון אשראי
	טבלה ד.12: פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי
64	טבלה ד.13: פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים
65	טבלה ד.14: פירוט הערך הנקוב של תיק נגזרי האשראי של הבנק, המשמשים לניהול סיכוני תיק האשראי של הבנק
66	טבלה ד.15: אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR)
67	טבלה ד.16: דרישות ההון בגין סיכוני השוק
68	טבלה ד.17: פירוט השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי
69	טבלה ד.18: רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)
75	סיכון נזילות
75	טבלה ה.1: יחס כיסוי הנזילות – תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016
78	טבלה ה.2: פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראות באזכ ^{מ.ג}
79	טבלה ה.3: נכסים זמינים משועבדים ולא משועבדים ^{מ.ג}

מבוא

המידע המפורט להלן בדיווח על הסיכונים, כנדרש בהוראות הדיווח של בנק ישראל, כולל דרישות גילוי שפורסמו על-ידי ועדת באזל ודרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על-ידי הפורום ליציבות פיננסית (FSF) ודרישות גילוי שפורסמו על-ידי צוות משימה שהוקם על-ידי המוסד ליציבות פיננסית (FSB) לשיפור הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים. מידע נוסף על הסיכונים כפי שעולה מהוראות הדיווח, ואינו מבוסס על דרישות הגילוי שפורסמו על-ידי ועדת באזל מסומן בסימון ^{הג} בכתורת הפסקה.

פרסום זה של הדוח על הסיכונים מהווה מידע משלים ומרחיב לדוח הכספי של בנק הפועלים בע"מ בנושאי ניהול הסיכונים וההון. יש לעיין בדוח זה ביחד עם הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2015 והדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2015 וביאוריהם להלן "הדיווח השנתי" וביחד עם תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2016 וביאוריהם.

מידע צופה פני עתיד

מרביתו של המידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים גולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתעדים", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "ייהי" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובח"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הסביבתיים בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית. המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שהתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

א. עקרון גילוי כללי

על פי הנחיות בנק ישראל, ההצהרות על הגילוי בדוח הכספי התקופתי של הבנק, תקפות גם לדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים.

במסגרת הדיונים בדוחות הכספיים של הבנק, אישר דירקטוריון הבנק את פרסום הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים.

ב. תחולת היישום

תחולת היישום מתייחסת למסגרת עבודה למדידה והלימות הון של בנק הפועלים. ככלל, דרישות ההון של הבנק מבוססות על הדוחות הכספיים המאוחדים שלו, הערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. על-פי כללי החשבונאות המקובלים, חברות בנות הנשלטות במישרין או בעקיפין על-ידי הבנק מאוחדות בדוחות הכספיים, בעוד שלמטרות פיקוח על הון, חלים לעתים כללי איחוד שונים. יחד עם זאת, ליום 30 בספטמבר 2016 לא קיימים הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי החשבונאות ובסיס האיחוד הפיקוחי למטרות הלימות הון. לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות כלשהן על העברת הון פיקוחי בתוך הקבוצה, למעט בגין בנק פוזיטיף אשר לגביו כל הון מעבר לדרישות נדבך 1 אינו זמין ברמת הקבוצה ולפיכך מוקצה כנגדו הון במסגרת חישובי נדבך 2. למגבלות הקבועות בהיתר בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק, בקשר עם חלוקת עודפים, ראה [ביאור 25 בדוחות הכספיים לשנת 2015](#). לפרטים נוספים בדבר החברות המוחזקות העיקריות של הבנק ראה [ביאור 15 בדוחות הכספיים לשנת 2015](#).

ג. הון – מבנה והלימות הון

מבנה ההון הפיקוחי והרכב ההון

מדידת ההון מבוססת על חלוקת ההון להון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) ולהון רובד 2. הון עצמי רובד 1 כולל את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק וזכויות בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות מאוחדות בניכוי עודף ההון בגין. ההתאמות הפיקוחיות והניכויים העיקריים מהון עצמי רובד 1 הינם נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין, מסים נדחים לקבל נטו שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, מסים נדחים לקבל נטו בגין הפרשי עיתוי, רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי, השקעה עצמית במניות רגילות כולל התחייבות לרכישה עצמית של מניות בכפוף להסכמים חוזיים והשקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי. הון רובד 1 נוסף כולל מכשירי הון מורכבים חדשניים שאינם כשירים להכרה בהון הפיקוחי לפי הוראות באזל 3 ולכן מופחתים בהדרגה לפי הוראות המעבר. מכשירי הון מורכבים לא חדשניים כוללים מאפיינים כגון: תאריך פירעון אשר לא יפחת מ-49 שנה, הם אינם מובטחים בבטוחות כלשהן, הזכויות לפיהם נדחות ביחס לכל נושי הבנק, הם כוללים מנגנונים לספיגת הפסדים על בסיס שוטף (השעיית תשלום ריבית וקרן והמרה כפויה למניות בהתקיים הנסיבות הקבועות לאותם מכשירים) והם אינם צוברים ריבית וקרן שלא שולמו במועד שבו דרך שהיא (למעט במקרה של תשלום בצורת מניות), לרבות במקרה בו הושעו תשלומי הריבית והקרן. מכשירי הון מורכבים חדשניים הם כאלו העונים להגדרת מכשירי הון לא חדשניים, ובנוסף הם גם כוללים תמריץ לבנק לביצוע פדיון, כגון: מנגנון להגדלת שיעור הריבית לאחר חלוף מספר שנים. הון רובד 2 כולל הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, מכשירי הון מורכבים חדשניים וכתבי התחייבות נדחים. מכשירי הון וכתבי ההתחייבות אינם כשירים להכרה בהון הפיקוחי לפי הוראות באזל 3 ולכן מופחתים בהדרגה לפי הוראות המעבר. מכשירי הון המורכבים החדשניים עונים על מאפייני מכשירי הון חדשניים הכלולים בהון רובד 1 נוסף, למעט העובדה שהם יכולים להיות צוברים, אין לגביהם דרישה כי יומרו למניות והזכויות לפיהם נדחות ביחס לכל נושי הבנק למעט המחזיקים במכשירי הון רובד 1 נוסף. המאפיינים העיקריים של כתבי ההתחייבות הנדחים הינם – תקופת פירעונם לא תפחת מחמש שנים; הם מונפקים ללא בטוחות; הזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של נושים אחרים של הבנק למעט נושים המחזיקים בהון רובד 1 ובמכשירי הון רובד 2; ומסכומם המוכר כהון רובד 2, כאמור, יופחתו 20% בתחילת כל שנה מחמש השנים האחרונות לפני מועד פירעונם (כאשר במקרה של כתב התחייבות נדחה הנפרע לשיעורין, יש לבצע הפחתה כאמור, מכל שיעור). מכשירי הון וכתבי ההתחייבות הנדחים שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי מוכרים החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. לשנת 2016 מכשירי הון וכתבי ההתחייבות הנדחים מוכרים עד לתקרה של 60% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013.

מגבלות על מבנה ההון

בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 נקבעו מגבלות על מבנה ההון:

- הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1, לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.
- מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה. מגבלה זו אינה כוללת את מכשירי ההון שנכללו קודם לתחילת הוראה זו בהון רובד 2 עליון, וזאת בגובה יתרת אותם מכשירים ליום 31 בדצמבר 2013 ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 (ההון הפיקוחי - הוראות מעבר).

מכשירי ההון המורכבים המוכרים כהון רובד 1 מגויסים על-ידי הבנק, ומכשירי ההון המוכרים כהון רובד 2 מגויסים על-ידי הבנק וכן באמצעות חברות בנות בבעלותו המלאה (פועלים הנפקות ו-Hapoalim International N.V.).

לפרטים אודות כתבי ההתחייבות הנדחים, ראה [ביאור 21 בדוחות הכספיים לשנת 2015](#).

חישוב יחס ההון

טבלה ג.1: חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון

30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
			במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
33,246	32,904	35,179	הון עצמי רובד 1
1,709	1,709	1,465	הון רובד 1 נוסף
34,955	34,613	36,644	סך-הכל הון רובד 1
14,593	14,604	12,233	הון רובד 2
49,548	49,217	48,877	סך-הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
317,891	318,103	298,021	סיכון אשראי
4,562	5,506	4,274	סיכונים שוק
22,671	22,606	23,225	סיכון תפעולי
345,124	346,215	325,520⁽¹⁾	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה [ביאור 9 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

(1) היתרות המשוקללות של נכסי סיכון כוללות סך של 1,065 מיליוני ש"ח בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים יזקפו בהדרגה על פני 5 שנים החל משנת 2017.

טבלה ג.1: חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון (המשך)

30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2015	31 בדצמבר 2015	באחוזים
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
10.81%	9.50%	9.63%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.26%	10.00%	10.13%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.02%	14.22%	14.36%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.14% ⁽¹⁾	9.04% ⁽¹⁾	9.07% ⁽¹⁾	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
12.64% ⁽¹⁾	12.54% ⁽¹⁾	12.57% ⁽¹⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
4. חברות בת משמעותיות			
ישראל			
19.82%	20.00%	19.94%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
19.82%	20.00%	19.94%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
20.87%	21.01%	20.96%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00% ⁽²⁾	9.00% ⁽²⁾	9.00% ⁽²⁾	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
11.50% ⁽²⁾	12.50% ⁽²⁾	12.50% ⁽²⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
בנק הפועלים שוויץ			
24.55%	23.69%	24.11%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
24.55%	23.69%	24.11%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
24.63%	23.76%	24.20%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
11.20%	11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
בנק פוזיטיף			
18.37%	14.33%	16.34%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
19.08%	14.98%	17.10%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.00%	12.00%	12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון – ההון הפיקוח" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה **ביאור 9 בתמצית הדוחות הכספיים**.

(1) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5%, בהתאמה, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 10.2% ו-13.7%, בהתאמה. ליתרת ההלוואות לדיור, ראה **ביאור 13א.2) בתמצית הדוחות הכספיים** ליום 30 בספטמבר 2016.

(2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 הינם 9%-12.5%. בהתאמה. בחודש מאי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472 בדבר "סולקים וסליקת עסקות בכרטיסי חיוב" ובו הקלה לסולק לעניין דרישת הון העצמי, שתחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 211-201 (מדירת והלימות הון). על אף האמור בסעיף 40 להוראת ניהול בנקאי תקין 201, יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-8% יחס ההון הכולל לא יפחת מ-11.5%. הוראה זו נכנסה לתוקף ביום 1 ביוני 2016.

(3) בנק פוזיטיף אינו מיישם את הוראות באזל 3 ולכן הנתונים מוצגים לפי הוראות באזל 2.

טבלה ג.2: רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון מ.ג.

31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	במיליוני ש"ח		
הון עצמי רובד 1			
33,219	32,944	34,309	סך ההון
160	144	142	הבדלים בין סך ההון לבין הון עצמי רובד 1
33,379	33,088	34,451	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים			
-	-	-	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
(108)	(170)	(27)	מסים נדחים לקבל
-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור
(25)	(14)	(7)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(133)	(184)	(34)	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תוכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
-	-	762	סך התאמות בגין תוכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
33,246	32,904	35,179	סך-הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף			
1,709	1,709	1,465	הון רובד 1 נוסף - מכשירים, לפני ניכויים
-	-	-	הון רובד 1 נוסף - סך-הכל ניכויים
1,709	1,709	1,465	סך-הכל הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
34,955	34,613	36,644	סך-הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 2			
10,678	10,678	8,564	הון רובד 2 - מכשירים, לפני ניכויים
3,915	3,926	3,669	הון רובד 2 - הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
14,593	14,604	12,233	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
ניכויים			
-	-	-	סך-הכל ניכויים - הון רובד 2
14,593	14,604	12,233	סך-הכל הון רובד 2
49,548	49,217	48,877	סך-הכל הון כולל

טבלה ג.3: השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רוברד 1 מ.ג.

31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
מבוקר	בלתי מבוקר		
			באחוזים
יחס ההון לרכיבי סיכון			
9.50%	9.36%	10.45%	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר בהוראה 299 ולפני השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות
0.13%	0.14%	0.09%	השפעת הוראות המעבר
9.63%	9.50%	10.54%	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות
-	-	0.27%	השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות
9.63%	9.50%	10.81%	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון

טבלה ג.4: רכיבי הון הנתונים לתנודתיות מ.ג.

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:
שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה ופרישה.
השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מניירות-ערך זמינים למכירה.
השפעות שינויים במדד בשערי חליפין על יתרות הנכסים.

להלן השפעות על יחס הון עצמי רוברד 1 ליום 30 בספטמבר 2016:

השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון עצמי רוברד 1 בסך נכסי הסיכון	השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בהון עצמי רוברד 1 בסך נכסי הסיכון	
		באחוזים
(0.03%)	(0.03%)	בנק בנתוני המאוחד
(1.39%)	(0.75%)	ישראלכרט

טבלה ג.5: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
			במיליוני ש"ח
הון רובד 1			
8,094	8,063	8,120	הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
24,720	24,294	26,737	עודפים
148	164	123	זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו
451	548	471	רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(34)	19	(238)	מכשירים הוניים אחרים
(133)	(184)	(34)	סכומים שהופחתו מהון רובד 1
33,246	32,904	35,179	סך-הכל הון עצמי רובד 1
1,709	1,709	1,465	מכשירים מורכבים חדשניים
34,955	34,613	36,644	סך-הכל הון רובד 1
הון רובד 2			
1,150	1,213	323	מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים
3,915	3,926	3,669	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
9,528	9,465	8,241	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
-	-	-	סכומים שהופחתו מהון רובד 2
14,593	14,604	12,233	סך-הכל הון רובד 2
49,548	49,217	48,877	הון כולל כשיר

לפרטים נוספים, ראה [ביאור 9 בתמצית הדוחות הכספיים](#) ליום 30 בספטמבר 2016.

טבלה ג.6: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי

הפניות	ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 30 בספטמבר 2015		ליום 30 בספטמבר 2016	
	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
						במיליוני ש"ח
הון עצמי רובד 1						
הון עצמי רובד 1 – מכשירים ועודפים						
						הון מניות רגילות שהונפק על-ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
2+1		8,094		8,063		8,120
						עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
3	4	24,720	4	24,294	2	26,737
14+4	(203)	417	(187)	567	(211)	(529)
						רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
						מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על-ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר מניות רגילות שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על-ידי צד ג' (זכויות שאינן מקנות שליטה)
5	58	148	58	164	44	123
		33,379		33,088		34,451
						הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
הון עצמי רובד 1 – התאמות פיקוחיות וניכויים						
						התאמות יציבותיות להערכות שווי מוניטין, בניכוי מסים נדחים לשלם
						נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מסים נדחים לשלם
7+6						
						מסים נדחים לקבל שמימוש מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
8	29	19	27	18	18	27
						סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן
9	(2)	(2)	(2)	(1)		(1)
						פער שלילי בין הפרשות להפסדים צפויים
						גידול בהון העצמי הנובע מעסקות איגוח
						רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי
10	10	7			5	8
						עודף יעודה על עתודה, בניכוי מסים נדחים לשלם שיוסקו אם הנכס יהפוך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור
						השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)
	31	20	23	15		
						החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים

טבלה ג.6: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי (המשך)

הפניות	ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 30 בספטמבר 2015		ליום 30 בספטמבר 2016	
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה
במיליוני ש"ח						
						השקעות בהון של תאגידי פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי (בסכום העולה על 10% מהון עצמי רובד 1)
	-	-	-	-	-	-
						השקעות בהון של תאגידי פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	-	-
						זכויות שירות למשכנתאות, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
	-	-	-	-	-	-
13	134	89	228	152	-	מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
						סכום זכויות שירות למשכנתאות, מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי תאגידי פיננסיים, העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי
	-	-	-	-	-	-
						מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי תאגידי פיננסיים
	-	-	-	-	-	-
						מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות
	-	-	-	-	-	-
						מזה: מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי
						התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים
	-	-	-	-	(762)	-
						מזה: בגין השקעות בהון של תאגידי פיננסיים
	-	-	-	-	-	-
						מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות
	-	-	-	-	(762)	-
						מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1
						התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
						מזה: בגין תוכנית ההתייעלות
						ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1, מאחר שאין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון כדי לכסות על הניכויים
						סך-כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1
	202	133	276	184	23	(728)
						הון עצמי רובד 1
		33,246		32,904		35,179

טבלה ג.6: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי (המשך)

הפניות	ליום 30 בספטמבר 2015		ליום 30 בספטמבר 2016	
	ליום 31 בדצמבר 2015	יתרה	ליום 30 בספטמבר 2015	יתרה
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3			סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	
				במיליוני ש"ח
הון רובד 1 נוסף				
הון רובד 1 נוסף – מכשירים				
				מכשירי הון מניית רובד 1 נוסף שהונפקו על-ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו
	-	-	-	מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור
	-	-	-	מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור
				מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על-ידי התאגיד, הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
111	1,709	1,709	1,465	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על-ידי משקיעי צד ג'
				מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על-ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף
	1,709	1,709	1,465	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים
הון רובד 1 נוסף – ניכויים				
				השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)
	-	-	-	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף
				השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	ניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים
	-	-	-	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	מזה: ניכויים נוספים להון רובד 1
				ניכויים בהון רובד 1 נוסף הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
				ניכויים החלים על הון רובד 1 נוסף, מאחר שאין בהון רובד 2 די הון כדי לכסות על הניכויים
	-	-	-	סך-כל הניכויים בהון רובד 1 נוסף
	1,709	1,709	1,465	הון רובד 1 נוסף
	34,955	34,613	36,644	הון רובד 1

טבלה ג.6: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי (המשך)

הפניות	ליום 30 בספטמבר 2015		ליום 30 בספטמבר 2016	
	ליום 31 בדצמבר 2015	יתרה	ליום 30 בספטמבר 2015	יתרה
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3			סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	
				במיליוני ש"ח
הון רובד 2				
הון רובד 2 – מכשירים והפרשות				
				מכשירים שהונפקו על-ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו
א11	-	-	-	
				מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי התאגיד, הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
ב11	1,150	1,213	323	
				מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
	9,528	9,465	8,241	
				מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על-ידי משקיעי צד ג', המופחחים בהדרגה מהון רובד 2
ב11	9,528	9,465	8,241	
				הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתחייס
12	3,915	3,926	3,669	
	14,593	14,604	12,233	הון רובד 2 לפני ניכויים
הון רובד 2 – ניכויים				
				השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)
	-	-	-	
				החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	
				השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	
				השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	
				ניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים
	-	-	-	
				מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	
				מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2
				התאמות פיקוחיות בהון רובד 2 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
	-	-	-	
				סך-כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2
	14,593	14,604	12,233	הון רובד 2
	49,548	49,217	48,877	סך ההון

טבלה ג.6: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי (המשך)

הפניות	ליום 30 בספטמבר 2015		ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 30 בספטמבר 2016	
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה/ אחוז	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה/ אחוז	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה/ אחוז
						במיליוני ש"ח/באחוזים

נכסי סיכון משוקללים

סך-הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	344,152	345,000	324,581
מזה: נכסי סיכון אשראי	316,919	316,888	297,082
מזה: נכסי סיכון שוק	4,562	5,506	4,274
מזה: נכסי סיכון תפעולי	22,671	22,606	23,225
סך נכסי סיכון משוקללים	345,124	346,215	325,520

יחסי הון וכריות לשימור הון

הון עצמי רובד 1	9.63%	9.50%	10.81%
הון רובד 1	10.13%	10.00%	11.26%
ההון הכולל	14.36%	14.22%	15.02%

דרישות מזעריות שנקבעו על-ידי

המפקח על הבנקים

יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינו 9%, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינו 10%. ליחס זה, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.2%	9.07%	9.04%	9.14%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינו 12.5%, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינו 13.5%. ליחס זה, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 13.7%	12.57%	12.54%	12.64%

טבלה ג.6: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי (המשך)

הפניות	ליום 30 בספטמבר 2015		ליום 30 בספטמבר 2016	
	ליום 31 בדצמבר 2015	יתרה	ליום 30 בספטמבר 2015	יתרה
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3			סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	
				במיליוני ש"ח
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)				
			השקעות בהון של תאגידים פיננסיים, שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה	983
1,437		1,449		
			השקעות בהון של תאגידים פיננסיים, העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה	558
553		134		
-		-	זכויות שירות למשכנתאות (בניכוי מסים נדחים לשלם)	-
			מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה	3,336
3,333		3,305		
תקרה להכללת הפרשות רובד 2				
			הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה	3,669
3,915		3,926		
			התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית	3,725
3,974		3,976		
			הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה	-
-		-		
			התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים	-
-		-		
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר				
			סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר	-
-		-		
			סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה	-
-		-		
			סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר	1,465
1,709		1,709		
			סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה	953
708		726		
			סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר	9,153
10,678		10,678		
			סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה	-
426		999		

טבלה ג.7: הרכב המאזן הפיקוחי תוך ציון הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי

ליום 30 בספטמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2015	ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 30 בספטמבר 2016	הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי
מאזן פיקוחי מאוחד				
במיליוני ש"ח				
נכסים				
	64,976	58,579	71,759	מזומנים ופיקדונות בבנקים*
12	(3)	(5)	(7)	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רוברד 2
	62,884	61,064	65,215	ניירות-ערך*
	1,437	1,449	983	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
	61,447	59,615	64,232	* מזה: ניירות-ערך אחרים
	119	504	563	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
	282,911	279,484	281,446	אשראי לציבור
	421	-	421	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי, שאינן עולות על סף הפחתה
	(4,414)	(4,292)	(3,907)	הפרשה להפסדי אשראי*
12	(3,318)	(3,286)	(3,131)	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רוברד 2
	(1,096)	(1,006)	(776)	* מזה: הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי
	278,497	275,192	277,539	אשראי לציבור, נטו
	2,564	2,580	2,719	אשראי לממשלות
	143	144	151	השקעה בחברות כלולות*
	132	134	137	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי, שאינן עולות על סף הפחתה
	3,409	3,361	3,290	בניינים וציוד
	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין*
	-	-	-	* מזה: מוניטין
6	-	-	-	* מזה: נכסים בלתי מוחשיים אחרים
	12,789	15,097	12,825	נכסים בגין מכשירים נגזרים
	6,257	6,398	6,127	נכסים אחרים*
	3,604	3,730	3,807	* מזה: נכסי מס נדחה**
13	223	380	-	** מזה: נכסי מס נדחה המיוחסים להפרשי עיתוי מעל 10% מהון עצמי רוברד 1
8	48	45	45	** מזה: נכסי מס נדחה, למעט אלו המיוחסים להפרשי עיתוי
	3,333	3,305	3,762	** מזה: נכסי מס נדחה אחרים
	-	-	-	* מזה: עודף יעודה על עתודה
	2,653	2,668	2,320	* מזה: נכסים אחרים נוספים
	431,638	422,919	440,188	סך-כל הנכסים

טבלה ג.7: הרכב המאזן הפיקוחי תוך ציון הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 30 בספטמבר 2015	ליום 30 בספטמבר 2016	
	מאזן פיקוחי מאוחד			
	במיליוני ש"ח			
				התחייבויות והון
	321,727	310,692	326,244	פיקדונות הציבור
	4,773	4,679	3,508	פיקדונות מבנקים
	354	397	426	פיקדונות הממשלה
	83	109	380	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
	34,475	35,061	35,836	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים*
	7,498	7,830	8,892	* מזה: כתבי התחייבות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי
	12,387	12,387	10,029	* מזה: כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון פיקוחי**
א11	-	-	-	** מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
ב11	12,387	12,387	10,029	** מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
	13,806	16,178	13,880	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים*
10	17	-	13	* מזה: בגין סיכון האשראי העצמי
	23,201	22,859	25,605	התחייבויות אחרות
12	594	635	531	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2
	-	-	-	* מזה: התחייבות בגין מס נדחה המיוחסת לפנסיה
7	-	-	-	* מזה: התחייבות בגין מס נדחה בגין נכסים בלתי מוחשיים
	398,419	389,975	405,879	סך-כל ההתחייבויות

טבלה ג.7: הרכב המאזן הפיקוחי תוך ציון הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 30 בספטמבר 2015	ליום 30 בספטמבר 2016	
	מאזן פיקוחי מאוחד			
	במיליוני ש"ח			
	33,032	32,741	34,119	הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי*
	33,032	32,741	34,119	** מזה: הון מניות רגילות ופרמיה, עודפים, רווח כולל אחר וקרנות הון**
1	1,329	1,327	1,332	** מזה: הון מניות רגילות
2	6,765	6,736	6,788	** מזה: פרמיה על מניות רגילות
3	24,724	24,298	26,739	** מזה: עודפים
א4	101	238	(835)	** מזה: רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר***
	451	548	471	** מזה: התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
9	(4)	(3)	(1)	** מזה: הפסדים נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים
	(8)	4	(15)	** מזה: התאמות מתרגום, נטו לאחר השפעת גידורים
ב4	113	142	95	** מזה: קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
	-	-	-	** מזה: הון מניות בכורה
	-	-	-	** מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
	-	-	-	** מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
	-	-	-	** מזה: מכשירים הוניים אחרים
	-	-	-	** מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
	-	-	-	** מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
	187	203	190	זכויות שאינן מקנות שליטה*
5	148	164	123	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להן עצמי רובד 1
	-	-	-	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להן רובד 1 נוסף
	-	-	-	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להן רובד 2
	39	39	67	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שלא ניתן לייחס להן הפיקוחי
	33,219	32,944	34,309	סך-כל ההון
	431,638	422,919	440,188	סך-כל ההתחייבויות וההון

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016				
הון עצמי רובד 1	הון רובד 1 נוסף	סך הון רובד 1	הון רובד 2	סך ההון
במיליוני ש"ח				
34,654	1,465	36,119	12,886	49,005
יתרה ליום 30 ביוני 2016				
שינוי ברכיבי ההון				
1	-	1	-	1
הון מניות רגילות				
3	-	3	-	3
פרמיה על מניות רגילות				
699	-	699	-	699
רווח נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
(223)	-	(223)	-	(223)
דיבידנד				
-	-	-	-	-
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה בעודפים*				
56	-	56	-	56
רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן				
1	-	1	-	1
רווחים שטרם מומשו בגין גידורי תזרים מזומנים				
(10)	-	(10)	-	(10)
התאמות מתרגום של יחידות אוטונומיות המוחזקות בחו"ל				
(6)	-	(6)	-	(6)
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות				
-	-	-	-	-
תקבולים על חשבון מניות וסכומים שהתקבלו תמורת אופציות לרכישת מניות				
11	-	11	-	11
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה ברווח כולל אחר*				
(762)	-	(762)	-	(762)
השפעת תוכנית ההתייעלות שנכללה ברווח כולל אחר				
762	-	762	-	762
התאמות בגין השפעת תוכנית ההתייעלות				
(2)	-	(2)	-	(2)
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון המניות של חברות בת שאוחדו*				
-	-	-	-	-
אחר				
530	-	530	-	530
סך השינוי לפני התאמות פיקוחיות וניכויים				
שינוי בהשפעת התאמות פיקוחיות וניכויים				
-	-	-	-	-
מוניטין ונכסים לא מוחשיים				
(1)	-	(1)	-	(1)
מסים נדחים שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי*				
-	-	-	-	-
מסים נדחים המיוחסים להפרשי עיתוי (מעל 10% מהון עצמי רובד 1)*				
-	-	-	-	-
קרן פנסיות עם הטבות מוגדרות הרשומה כנכס במאזן				
-	-	-	-	-
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן*				
-	-	-	-	-
גידול בהון הנובע מחשיפות איגוח				
6	-	6	-	6
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של הבנק*				
-	-	-	-	-
השקעה עצמית במניות רגילות (המוחזקת באופן ישיר או עקיף)*				

* לאחר התאמות, כנדרש בהוראות המעבר בהוראה 299.

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016					
הון עצמי רובד 1	הון רובד 1 נוסף	סך הון רובד 1	הון רובד 2	סך ההון	
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	-	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים
-	-	-	-	-	השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה אינה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	-	השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	-	ניכוי סף - הסכום העולה על 15% מהון עצמי רובד 1
-	-	-	-	-	אחרים
5	-	5	-	5	סך-הכל שינוי בהתאמות הפיקוחיות והניכויים
-	-	-	(589)	(589)	קיטון במכשירי הון פיקוחי
-	-	-	-	-	מכשירי הון שהונפקו
-	-	-	(64)	(64)	שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	-	אחר
35,179	1,465	36,644	12,233	48,877	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016				
הון עצמי רובד 1	הון רובד 1 נוסף	סך הון רובד 1	הון רובד 2	סך ההון
במיליוני ש"ח				
33,246	1,709	34,955	14,593	49,548
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015				
שינוי ברכיבי ההון				
3	-	3	-	3
הון מניות רגילות				
23	-	23	-	23
פרמיה על מניות רגילות				
2,490	-	2,490	-	2,490
רווח נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
(475)	-	(475)	-	(475)
דיבידנד				
2	-	2	-	2
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה בעודפים*				
20	-	20	-	20
רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן				
3	-	3	-	3
רווחים שטרם מומשו בגין גידורי תזרים מזומנים				
(7)	-	(7)	-	(7)
התאמות מתרגום של יחידות אוטונומיות המוחזקות בחו"ל				
(18)	-	(18)	-	(18)
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות				
-	-	-	-	-
תקבולים על חשבון מניות וסכומים שהתקבלו תמורת אופציות לרכישת מניות				
(182)	-	(182)	-	(182)
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה ברווח כולל אחר*				
(762)	-	(762)	-	(762)
השפעת תוכנית ההתייעלות שנכללה ברווח כולל אחר				
762	-	762	-	762
התאמות בגין השפעת תוכנית ההתייעלות				
(25)	-	(25)	-	(25)
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון המניות של חברות בת שאוחדו*				
-	-	-	-	-
אחר				
1,834	-	1,834	-	1,834
סך השינוי לפני התאמות פיקוחיות וניכויים				
שינוי בהשפעת התאמות פיקוחיות וניכויים				
-	-	-	-	-
מוניטין ונכסים לא מוחשיים				
8	-	8	-	8
מסים נדחים שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי*				
(89)	-	(89)	-	(89)
מסים נדחים המיוחסים להפרשי עיתוי (מעל 10% מהון עצמי רובד 1)*				
-	-	-	-	-
קרן פנסיות עם הטבות מוגדרות הרשומה כנכס במאזן				
1	-	1	-	1
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן*				
-	-	-	-	-
גידול בהון הנובע מחשיפות איגוח				
1	-	1	-	1
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של הבנק*				
(20)	-	(20)	-	(20)
השקעה עצמית במניות רגילות (המוחזקת באופן ישיר או עקיף)*				

* לאחר התאמות, כנדרש בהוראות המעבר בהוראה 299.

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016				
הון עצמי רובד 1	הון רובד 1 נוסף	סך הון רובד 1	הון רובד 2	סך ההון
במיליוני ש"ח				
-	-	-	-	-
החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים				
-	-	-	-	-
השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה אינה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי				
-	-	-	-	-
השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי				
-	-	-	-	-
ניכוי סף - הסכום העולה על 15% מהון עצמי רובד 1				
-	-	-	-	-
אחרים				
-	-	-	-	-
(99)	-	(99)	-	(99)
סך-הכל שינוי בהתאמות הפיקוחיות והניכויים				
-	(244)	(244)	(2,114)	(2,358)
קיטון במכשירי הון פיקוחי				
-	-	-	-	-
מכשירי הון שהונפקו				
-	-	-	-	-
שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס				
-	-	-	(246)	(246)
אחר				
-	-	-	-	-
35,179	1,465	36,644	12,233	48,877
יתרה ליום 30 בספטמבר 2016				

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
הון עצמי רוברד 1	הון רוברד 1 נוסף	סך הון רוברד 1	הון רוברד 2	סך ההון
במיליוני ש"ח				
31,482	1,954	33,436	16,041	49,477
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014*				
שינוי ברכיבי ההון				
6	-	6	-	6
הון מניות רגילות				
84	-	84	-	84
פרמיה על מניות רגילות				
3,082	-	3,082	-	3,082
רווח נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
(569)	-	(569)	-	(569)
דיבידנד				
(36)	-	(36)	-	(36)
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה בעודפים**				
(510)	-	(510)	-	(510)
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן				
2	-	2	-	2
רווחים שטרם מומשו בגין גידורי תזרים מזומנים				
2	-	2	-	2
התאמות מתרגום של יחידות אוטונומיות המוחזקות בחו"ל				
(56)	-	(56)	-	(56)
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות				
-	-	-	-	-
תקבולים על חשבון מניות וסכומים שהתקבלו תמורת אופציות לרכישת מניות				
(135)	-	(135)	-	(135)
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה ברווח כולל אחר**				
(76)	-	(76)	-	(76)
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון המניות של חברות בת שאוחדו**				
-	-	-	-	-
אחר				
1,794	-	1,794	-	1,794
סך השינוי לפני התאמות פיקוחיות וניכויים				
שינוי בהשפעת התאמות פיקוחיות וניכויים				
(7)	-	(7)	-	(7)
מוניטין ונכסים לא מוחשיים				
8	-	8	-	8
מסים נדחים שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי**				
12	-	12	-	12
מסים נדחים המיוחסים להפרשי עיתוי (מעל 10% מהון עצמי רוברד 1)**				
-	-	-	-	-
קרן פנסיות עם הטבות מוגדרות הרשומה כנכס במאזן				
(1)	-	(1)	-	(1)
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן**				
-	-	-	-	-
גידול בהון הנובע מחשיפות איגוח				
7	-	7	-	7
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של הבנק**				
11	-	11	-	11
השקעה עצמית במניות רגילות (המוחזקת באופן ישיר או עקיף)**				

* כפי שדווח ללא השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015.
 ** לאחר התאמות, כנדרש בהוראות המעבר בהוראה 299.

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015					
הון עצמי רובד 1	הון רובד 1 נוסף	סך הון רובד 1	הון רובד 2	סך ההון	
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	-	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים
-	-	-	-	-	השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה אינה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	-	השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	-	ניכוי סף - הסכום העולה על 15% מהון עצמי רובד 1
-	-	-	-	-	אחרים
30	-	30	-	30	סך-הכל שינוי בהתאמות הפיקוחיות והניכויים
-	(245)	(245)	(1,526)	(1,771)	קיטון במכשירי הון פיקוחי
-	-	-	-	-	מכשירי הון שהונפקו
-	-	-	78	78	שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המת"ח
-	-	-	-	-	אחר
33,246	1,709	34,955	14,593	49,548	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

עיקר השינויים ברכיבי ההון הפיקוחי ברבעון השלישי בשנת 2016, נובעים בעיקר מרווח נקי לתקופה בסך של 699 מיליוני ש"ח שקוּזז על-ידי חלוקת דיבידנד בסך 223 מיליוני ש"ח ומירידה במכשירי הון פיקוחי בסך של 589 מיליוני ש"ח בשל פירעון שטר הון א'. השינויים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נובעים בעיקר מרווח נקי לתקופה בסך של 2,490 מיליוני ש"ח, שקוּזז על-ידי חלוקת דיבידנד בסך של 475 מיליוני ש"ח ומירידה במכשירי הון פיקוחי בסך של 2,358 מיליוני ש"ח בשל השפעת הירידה בתקרת ההכרה במכשירים מ-70% ל-60% על-פי הוראות המעבר ובשל פירעון שטר הון א'. נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

עיקר השינויים ברכיבי ההון הפיקוחי בשנת 2015, נובעים בעיקר מרווח נקי לתקופה בסך של 3,082 מיליוני ש"ח שקוּזז על-ידי חלוקת דיבידנד בסך 569 מיליוני ש"ח והפסדים שטרם מומשו מניירות-ערך זמינים למכירה בסך 510 מיליוני ש"ח ומירידה במכשירי הון פיקוחי בסך של 1,771 מיליוני ש"ח בשל השפעת הירידה בתקרת ההכרה במכשירים מ-80% ל-70% על-פי הוראות המעבר.

הלימות ההון

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות ההון המבוססות על הוראות באזל 2 ו-3 כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 211-201 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות באזל 2 מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.

- נדבך 3 - משמעת שוק, נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון. להרחבה בנושא יישום הוראות ניהול בנקאי תקין ודרישות אחרות של הפיקוח על הבנקים בנושא הלימות ההון ולהרחבה בנושא ניהול הלימות ההון ראה [הדיווח השנתי](#).

עד הלימות ההון

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת היערכות ליישום הוראות באזל 3. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים נדרשים לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. כמו-כן קבע המפקח, כי החל מיום 1 בינואר 2015 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של כל התאגידים הבנקאיים על 12.5% וכי בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2017, יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של התאגידים הבנקאיים המשמעותיים במיוחד על 13.5%. הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. ההשפעה הכוללת של הוראה זו, על בסיס יתרת ההלוואות לדיוור לתאריך הדוחות הכספיים, נאמדת בכ-0.2%.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 10.2% ו-13.7%, בהתאמה. ביום 20 באפריל 2015 החליט דירקטוריון הבנק להגדיל את תכנון יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק באופן, שמיום 31 בדצמבר 2017 הוא יעמוד על 10.75%.

הבנק נערך לעמידה ביעדי ההון כאמור בדיווח השנתי, ופועל להשלמת ההון הנדרש בין היתר על-ידי צמצום נכסי הסיכון באמצעות רכישת ביטוח ערבויות לרוכשי דירות מכח חוק מכר ומכירת משכנתאות. לתאריך הדוח, ביטוח ערבויות לרוכשי דירות מכח חוק מכר הביא לשיפור בשיעור של כ-0.3% ביחס הון עצמי רובד 1 של הבנק. ראה פרק [הפחתת סיכון אשראי](#) להלן.

התייעלות תפעולית

בחודש ינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: "המכתב"). בהתאם למכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית לתקופה של עד חמש שנים בקו ישר לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף. בחודש אוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שעלתה המוערכת בסך של 762 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת המס, נזקפה להון. השפעת עלויות תוכנית התייעלות על יחסי הלימות ההון, המוערכת בכ-0.27% תזקף בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

מידת חשיפות הסיכון ודרישות ההון

מידת החשיפות לסיכונים השונים עשויה להשתנות בין היתר בהתאם להיקף התיק, איכותו, שינויים מתודולוגיים ורגולטוריים ושינויים בשערי חליפין. הגדרת החשיפה: דיווח פיננסי על-פי תקני חשבונאות מקובלים, קביעת ההון הפיקוחי או צורכי ניהול החשיפות הפנימי של הבנק. חשיפות הסיכון המוצגות להלן מבוססות על הכללים שהוגדרו לצורך חישוב ההון הפיקוחי הדרוש על מנת לתמוך בסיכונים אלו.

טבלה ג.9: מידע על רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי (כאמור בהוראות נב"ת 201 עד 209)

31 בדצמבר 2015		30 בספטמבר 2015		30 בספטמבר 2016		
נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח						
סיכון אשראי						
266	2,115	283	2,257	226	1,785	חובות של ריבוניות
394	3,138	427	3,406	381	3,015	חובות של ישויות סקטור ציבורי
696	5,535	751	5,988	813	6,429	חובות של תאגידים בנקאיים
16,473	131,054	17,041	135,896	15,527	122,844	חובות של תאגידים
7,982	63,500	7,765	61,920	6,063	47,966	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
5,710	45,427	5,432	43,315	5,963	47,178	חשיפות קמעונאיות ליחידים
907	7,219	852	6,797	938	7,420	הלוואות לעסקים קטנים
4,506	35,849	4,393	35,030	4,804	38,008	הלוואות לדיור
12	98	12	98	12	94	איגוח
2,442	19,431	2,311	18,433	2,358	18,657	נכסים אחרים
569	4,525	622	4,963	585	4,625	סיכון CVA
39,957	317,891	39,889	318,103	37,670	298,021	סך-הכולל בגין סיכון אשראי
573	4,562	690	5,506	540	4,274	סיכונים שוק
2,850	22,671	2,835	22,606	2,936	23,225	סיכון תפעולי
43,380	345,124	43,414	346,215	41,146	325,520	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	33,246		32,904		35,179	הון עצמי רובד 1
	34,955		34,613		36,644	הון רובד 1
	49,548		49,217		48,877	הון כולל
באחוזים						
9.63%		9.50%		10.81%		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי הסיכון
10.13%		10.00%		11.26%		יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
14.36%		14.22%		15.02%		יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
	9.07% ⁽²⁾		9.04% ⁽²⁾		9.14%⁽²⁾	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים
	12.57% ⁽²⁾		12.54% ⁽²⁾		12.64%⁽²⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים בשיעור של 12.64% ליום 30 בספטמבר 2016, 12.57% ליום 31 בדצמבר 2015 ו-12.54% ליום 30 בספטמבר 2015. הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי הן: הגישה הסטנדרטית (מיושם בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכון תפעולי וסיכון איגוח) גישה החשיפה הנוכחית (סיכון אשראי צד נגדי) וחישוב על-פי משקולות הסיכון שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין (משמש לחישוב בכספים אחרים).

(2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5%, בהתאמה, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 10.2% ו-13.7%, בהתאמה. ליתרת ההלוואות לדיור, ראה [ביאור 2.13](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2016.

טבלה ג.10: נכסי סיכון בחלוקה למגזרי פעילות^{מ.ג}

30 בספטמבר 2016											
סך-הכל	אחר	פעילות עסקית - חוייל	אנשים פרטיים - חוייל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
במיליוני ש"ח											
סיכון אשראי											
274,993	4,398	-	-	23,490	4,059	71,324	30,477	52,490	3,208	85,547	פעילות בישראל
23,028	-	18,200	4,828	-	-	-	-	-	-	-	פעילות בחו"ל
298,021	4,398	18,200	4,828	23,490	4,059	71,324	30,477	52,490	3,208	85,547	סך-הכל נכסי סיכון אשראי
4,274	-	-	-	4,274	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
23,225	1,288	1,263	324	2,699	557	3,576	1,406	4,334	435	7,343	סיכון תפעולי
325,520	5,686	19,463	5,152	30,463	4,616	74,900	31,883	56,824	3,643	92,890	סך-הכל נכסי סיכון
31 בדצמבר 2015											
סך-הכל	אחר	פעילות עסקית - חוייל	אנשים פרטיים - חוייל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
במיליוני ש"ח											
סיכון אשראי											
290,415	3,794	-	-	20,731	5,978	92,539	33,292	51,340	2,929	79,812	פעילות בישראל
27,476	-	21,633	5,843	-	-	-	-	-	-	-	פעילות בחו"ל
317,891	3,794	21,633	5,843	20,731	5,978	92,539	33,292	51,340	2,929	79,812	סך-הכל נכסי סיכון אשראי
4,562	-	-	-	4,562	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
22,671	1,366	848	777	3,260	247	3,113	1,434	4,251	503	6,872	סיכון תפעולי
345,124	5,160	22,481	6,620	28,553	6,225	95,652	34,726	55,591	3,432	86,684	סך-הכל נכסי סיכון

תנועה בנכסים משוקללים בסיכון במהלך התקופה^{מ.ג}

טבלה ג.11: דוח תנועות בנכסים משוקללים בסיכון במהלך התקופה^{מ.ג}

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016				
סך-הכל נכסי סיכון	סיכון תפעולי	סיכון שוק	סיכון אשראי	
במיליוני ש"ח				
339,679	23,091	4,047	312,541	יתרה ליום 30 ביוני 2016
(2,097)	134	227	(2,458)	שינויים בהיקף התיק ⁽¹⁾
(9,707)	-	-	(9,707)	שינויים באיכות התיק ⁽²⁾
(202)	-	-	(202)	שינויים במתודולוגיה ובמדיניות ⁽³⁾
(258)	-	-	(258)	מכירות ⁽⁴⁾
(1,895)	-	-	(1,895)	השפעת שינויים בשערי חליפין
325,520	23,225	4,274	298,021	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016				
סך-הכל נכסי סיכון	סיכון תפעולי	סיכון שוק	סיכון אשראי	
במיליוני ש"ח				
345,124	22,671	4,562	317,891	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
(7,921)	554	(288)	(8,187)	שינויים בהיקף התיק ⁽¹⁾
(9,900)	-	-	(9,900)	שינויים באיכות התיק ⁽²⁾
-	-	-	-	שינויים במתודולוגיה ובמדיניות ⁽³⁾
(258)	-	-	(258)	מכירות ⁽⁴⁾
(1,525)	-	-	(1,525)	השפעת שינויים בשערי חליפין
325,520	23,225	4,274	298,021	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
סך-הכל נכסי סיכון	סיכון תפעולי	סיכון שוק	סיכון אשראי	
במיליוני ש"ח				
338,873	22,275	5,269	311,329	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014*
8,622	396	(707)	8,933	שינויים בהיקף התיק ⁽¹⁾
(284)	-	-	(284)	שינויים באיכות התיק ⁽²⁾
(1,364)	-	-	(1,364)	שינויים במתודולוגיה ובמדיניות ⁽³⁾
(349)	-	-	(349)	מכירות ⁽⁴⁾
(374)	-	-	(374)	השפעת שינויים בשערי חליפין
345,124	22,671	4,562	317,891	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

* כפי שדווח ללא השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015.

(1) הקטגוריה "שינויים בהיקף התיק" מתייחסת לשינוי בגודל התיק למעט שינויים שנבעו משינוי באיכות התיק.

(2) הקטגוריה "שינויים באיכות התיק" מתייחסת בעיקר לשינויים במשקל הסיכון של עסקות ולקוחות הנובעים משינויים בדירוג האשראי או סיווג.

(3) הקטגוריה "שינויים במתודולוגיה ובמדיניות" מתייחסת בעיקר להשפעת שינויים בהוראות רגולטוריות ושינויים במתודולוגיה.

(4) ברבעון שלישי 2016 נכללה השפעת מכירת משכנתאות. לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015, הקטגוריה "מכירות" מתייחסת להשפעת מכירת 100% מהון המניות של BankPozitiv Kazakhstan JSC שהייתה חברה בת מתאחדת באיחוד מלא עד ליום 30 בדצמבר 2015.

יחס מינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 להגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו-כן, לא ניתן להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן מצוין אחרת בהוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה, החשיפה בגין נגזרים מחושבת בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203, והחשיפות בגין פריטים חוץ-מאזניים מחושבות על-ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 203.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שידרש מהבנק הוא 6%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי, אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה.

יחס המינוף של הבנק ושל חברות ושל משמעותיות בישראל מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר "יחס מינוף". יחס המינוף של חברות בנות בנקאיות בחו"ל מוצג בהתאם להוראות הרגולטוריות והיחסים הנדרשים בכל תחום שיפוט, ככל שקיימים.

טבלה ג.12: יחס המינוף

31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
במיליוני ש"ח			
א. בנתוני המאוחד			
34,955	34,613	*36,644	הון רובד 1
492,192	482,123	*495,087	סך החשיפות
באחוזים			
7.10%	7.18%	7.40%	יחס מינוף
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים**
ב. חברות בת משמעותיות			
ישראל			
12.11%	12.16%	12.09%	יחס מינוף
5.00%	5.00%	5.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
בנק הפועלים שוויץ***			
10.00%	10.60%	11.10%	יחס מינוף
בנק פוזיטיף			
12.60%	11.99%	15.70%	יחס מינוף
3.00%	3.00%	3.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחס המינוף, המוערכת בכ-0.16% תיזקק בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

** תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2018.

*** על-פי הרגולציה המקומית בשוויץ לא קיימת דרישת מינוף ליחס מינוף.

טבלה ג.13: השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס מינוף

31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
במיליוני ש"ח			
431,638	422,919	440,188	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	-	ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	-	ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
(5,454)	(7,089)	(6,159)	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	-	התאמות בגין עסקות מימון ניירות-ערך
62,798	63,177	58,380	התאמות בגין פריטים חוץ-מאזניים
3,210	3,116	2,678	התאמות אחרות
492,192	482,123	495,087	חשיפה לצורך יחס מינוף

טבלה ג.14: גילוי על יחס מינוף

31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
במיליוני ש"ח/באחוזים			
חשיפות מאזניות			
422,040	410,596	429,497	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקות מימון ניירות-ערך, אך לרבות ביטחונות)
(108)	(170)	(27)	סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1
421,932	410,426	429,470	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקות מימון ניירות-ערך)
חשיפות בגין נגזרים			
3,578	4,810	3,323	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקות בגין נגזרים
5,813	5,679	5,550	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקות בגין נגזרים
-	-	-	גילום ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור
(2,185)	(2,610)	(2,331)	ניכויים של נכסי חייבים בגין ביטחון משתנה במזומן שניתן בעסקות בנגזרים
-	-	-	רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על-ידי הלקוח
137	137	132	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	-	קיצוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
7,343	8,016	6,674	סך חשיפות בגין נגזרים
חשיפות בגין עסקות מימון ניירות-ערך			
119	504	563	נכסים ברוטו בגין עסקות מימון ניירות-ערך (ללא קיצוזים), לאחר התאמות בגין עסקות שמתפלות כמכירה חשבונית
-	-	-	סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקות מימון ניירות-ערך
-	-	-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות-ערך
-	-	-	חשיפות בגין עסקות כסוכן
119	504	563	סך חשיפות בגין עסקות מימון ניירות-ערך
חשיפות חוץ-מאזניות אחרות			
191,347	190,804	170,900	חשיפה חוץ-מאזנית בערך נקוב ברוטו
(128,549)	(127,627)	(112,520)	התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי
62,798	63,177	58,380	פריטים חוץ-מאזניים
הון וסך החשיפות			
34,955	34,613	36,644	הון רובד 1
492,192	482,123	495,087	סך החשיפות
יחס מינוף			
7.10%	7.18%	7.40%	יחס מינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

ד. הערכת הסיכונים וניהולם

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים הפיננסיים הבאים: סיכוני אשראי (לרבות סיכון ריכוזיות וסיכון צד נגדי), סיכוני שוק (לרבות סיכון שער חליפין וסיכון ריבית בתיק הבנקאי), סיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) וסיכון הנזילות (לרבות סיכון המימון). סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר סיכון הציות, הסיכון המשפטי והסיכונים התפעוליים. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי וסיכון סביבתי. אסטרטגיית ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה כולה, תוך זיהוי וכימות הסיכונים, הגדרת אחריות על הסיכונים (Risk Ownership) ומקסום התועלת העסקית, בהתייחס לעלות במונחי סיכון על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע במתודולוגיה אחידה ובראיה כוללת תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בנטילת סיכונים באופן מושכל על מנת להשיא את רווחיות הקבוצה ברמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון.

הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון ציות, סיכון תפעולי, סיכון ריכוזיות, סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי וסיכון רגולציה וחקיקה. למבנה וארגון מערך ניהול הסיכונים ראה [הדיווח השנתי](#).

סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

1. אשראי מאזני:

התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי נוכחי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.

2. אשראי חוץ-מאזני:

התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות בנגזרים ומכשירים פיננסיים.

סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמא: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או מחשיפה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

להרחבה בנושא סיכון האשראי וניהולו ראה [הדיווח השנתי](#).

חשיפות לסיכון אשראי

טבלה ד.1: פילוח חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי לפני הפרשה להפסדי אשראי⁽¹⁾

30 בספטמבר 2016											
רובונויות	סקטור	תאגידים	תאגידים	בביטחון	קמעונאיות	עסקים	הלוואות	איגוח	אחרים	חשיפת	חשיפת
ציבורי	בנקאיים	נדל"ן מסחרי	ליחידים	קטנים	לדיוור	לדיוור	לדיוור	לדיוור	לדיוור	אשראי	אשראי
										ברוטו ⁽²⁾	ברוטו
											ממוצעת
במיליוני ש"ח											
63,572	3,743	9,656	96,220	35,835	63,906	10,066	68,194	-	-	351,192	347,385
45,285	1,032	5,529	3,526	147	-	-	-	-	-	55,519	55,169
33	1,124	2,374	5,874	216	18	15	8	-	-	9,662	9,865
חשיפות											
חוץ-מאזניות											
226	1,970	1,901	58,299	56,086	45,947	3,848	2,062	188	-	170,527	180,718
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15,442	15,756
נכסים אחרים ⁽⁶⁾											
109,116	7,869	19,460	163,919	92,284	109,871	13,929	70,264	188	15,442	602,342	608,893
סך-הכל											
30 בספטמבר 2015											
רובונויות	סקטור	תאגידים	תאגידים	בביטחון	קמעונאיות	עסקים	הלוואות	איגוח	אחרים	חשיפת	חשיפת
ציבורי	בנקאיים	נדל"ן מסחרי	ליחידים	קטנים	לדיוור	לדיוור	לדיוור	לדיוור	לדיוור	אשראי	אשראי
										ברוטו ⁽²⁾	ברוטו
											ממוצעת
במיליוני ש"ח											

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמה, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמה, על-ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים, ולאחר ניכוי התחייבויות בגין עסקות במכשירים נגזרים הכפופים להסכמי CSA.
- (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
- (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים, לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (6) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

טבלה ד.1: פילוח חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי לפני הפרשה להפסדי אשראי⁽¹⁾ (המשך)

31 בדצמבר 2015												
ריונויות	סקטור ציבורי	תאגידים בנקאיים	תאגידים	בביטחון נדל"ן מסחרי	קמעונאיות ליחידים	עסקים קטנים	הלוואות לדויר	איגוח	אחרים	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾	חשיפת אשראי ברוטו ממוצעת	
במיליוני ש"ח												
59,351	4,549	5,490	100,821	38,527	60,447	9,657	66,495	-	-	345,337	335,661	הלוואות ⁽³⁾
42,091	1,055	4,668	4,958	508	-	-	-	-	-	53,280	49,426	אגרות-חוב ⁽⁴⁾
33	868	2,617	5,915	413	34	73	8	-	-	9,961	11,150	נגזרים ⁽⁵⁾
חשיפות חוץ-מאזניות												
488	2,387	2,228	73,729	54,373	51,572	3,757	2,330	195	-	191,059	187,966	אחרות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	16,233	16,233	16,708	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
101,963	8,859	15,003	185,423	93,821	112,053	13,487	68,833	195	16,233	615,870	600,911	סך-הכל

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים, ולאחר ניכוי התחייבויות בגין עסקות במכשירים נגזרים הכפופים להסכמי CSA.
- (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
- (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים, לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (6) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

טבלה ד.2: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

חלק א' - מידע בדבר סך-ככל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

ליום 30 בספטמבר 2016													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול		חשיפה מאזנית מעבר לגבול (3) לבנקים לאחרים		חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים					חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
				חשיפה מאזנית	ניכוי בגין חשיפה מאזנית	התחייבויות נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	סך-כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סך חשיפה חוץ-מאזנית	מזה: סיכון חוץ-מאזני בעייתי ⁽⁴⁾		
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	לממשלות	לאחרים	חשיפה מאזנית	ניכוי בגין חשיפה מאזנית	התחייבויות נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	סך-כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סך חשיפה חוץ-מאזנית	מזה: סיכון חוץ-מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	
במיליוני ש"ח													
המדינה													
6,680	1,333	199	8,950	21	258	19,615	11,602	10,821	22,423	2,499	2,472	3,042	א. ארצות-הברית
430	583	-	3,831	-	-	7,867	6,854	-	6,854	42	971	-	ב. שוויץ
8,120	1,464	-	2,980	-	11	9,631	47	11	58	4,928	4,618	38	ג. אנגליה
837	663	-	3,934	-	-	1,500	-	-	-	509	867	124	ד. גרמניה
2,377	453	-	4,340	25	28	2,830	-	-	-	765	1,992	73	ה. צרפת
7,187	5,993	-	2,995	180	221	14,252	1,072	686	1,758	6,919	5,422	839	ו. אחרות
25,631	10,489	199	27,030	226	518	55,695	19,575	11,518	31,093	15,662	16,342	4,116	סך-כל החשיפות למדינות זרות
690	374	-	1,040	102	138	2,095	1,031	682	1,713	825	218	21	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
231	100	-	365	-	-	331	-	-	-	163	165	3	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (5) יתרת החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות כוללת סך של 13,344 מיליוני ש"ח בגין רכישת ביטוח לתיק ערביות מכח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

טבלה ד.2: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות⁽¹⁾ (המשך)

חלק א' - מידע בדבר סך-כך החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך (המשך):

ליום 30 בספטמבר 2015													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול		חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾			חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾							חשיפה מאזנית מעבר לגבול	
		מזה: סיכון חוץ-מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: סיכון חוץ-מאזני	מזה: סיכון חוץ-מאזני	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים		
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה												
במיליוני ש"ח													
המדינה													
4,928	2,343	28	9,187	48	119	20,740	13,469	11,837	25,306	4,505	2,352	414	א. ארצות-הברית
390	269	-	274	-	-	6,523	5,864	-	5,864	50	609	-	ב. שוויץ
7,305	2,169	-	2,503	-	6	9,562	88	-	88	4,083	5,261	130	ג. אנגליה
988	965	-	64	-	-	1,953	-	-	-	549	1,126	278	ד. גרמניה
2,219	949	-	1,169	26	33	3,168	-	-	-	782	2,270	116	ה. צרפת
7,925	5,721	19	3,732	135	219	15,013	1,367	1,124	2,491	7,972	4,038	1,636	ו. אחרות
23,755	12,416	47	16,929	209	377	56,959	20,788	12,961	33,749	17,941	15,656	2,574	סך-כל החשיפות למדינות זרות
804	509	-	1,418	95	102	2,620	1,307	1,123	2,430	917	223	173	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
233	200	-	305	-	-	433	-	-	-	282	151	-	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקן מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן 313.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

טבלה ד.2: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות⁽¹⁾ (המשך)

חלק א' - מידע בדבר סך-כך החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2015													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾			חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾									
	מזה: סיכון מזה: סיכון מזה: סיכון	סך חשיפה חוץ-מאזנית	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	סך-כך החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים	
לפירעון מעל עד שנה	לפירעון עד שנה	לפירעון מעל עד שנה	לפירעון מעל עד שנה	לפירעון מעל עד שנה	לפירעון מעל עד שנה	לפירעון מעל עד שנה	לפירעון מעל עד שנה	לפירעון מעל עד שנה	לפירעון מעל עד שנה	לפירעון מעל עד שנה	לפירעון מעל עד שנה	לפירעון מעל עד שנה	
במיליוני ש"ח													
המדינה													
7,368	2,096	55	9,194	41	129	23,846	14,382	12,808	27,190	3,826	2,055	3,583	א. ארצות-הברית
373	163	-	229	-	1	7,586	7,050	-	7,050	32	504	-	ב. שוויץ
6,500	1,988	-	2,637	-	1	8,563	75	-	75	3,509	4,850	129	ג. אנגליה
755	844	-	155	-	-	1,599	-	-	-	297	1,022	280	ד. גרמניה
1,907	825	-	1,262	26	29	2,732	-	-	-	612	2,005	115	ה. צרפת
7,634	4,894	14	4,030	129	205	13,713	1,185	936	2,121	8,231	2,775	1,522	ו. אחרות
24,537	10,810	69	17,507	196	365	58,039	22,692	13,744	36,436	16,507	13,211	5,629	סך-כך החשיפות למדינות זרות
892	456	-	1,627	94	92	2,468	1,120	935	2,055	1,012	269	67	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
234	210	-	394	-	-	444	-	-	-	278	166	-	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד

שורת יסך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

חשיפה למדינות זרות: החשיפה המאזנית למדינות זרות ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכמה בסך של כ-55.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-57.0 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכמה ב-27.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-16.9 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הבנק פועל על-פי מדיניות סדורה הקובעת מגבלות ותנאים המגדירים את החשיפה למדינות זרות.

טבלה ד.3: פיצול התיק לפי התקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים⁽¹⁾

30 בספטמבר 2016					
עד שנה	משנה עד חמש שנים	מעל 5 שנים	אחר	השפעת הסכמי קיזוז	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾
במיליוני ש"ח					
168,995	77,297	104,900	-	-	351,192
20,435	22,023	13,061	-	-	55,519
5,617	8,202	8,002	-	(12,159)	9,662
34,610	131,988	3,929	-	-	170,527
2,535	-	-	12,907	-	15,442
232,192	239,510	129,892	12,907	(12,159)	602,342
30 בספטמבר 2015					
עד שנה	משנה עד חמש שנים	מעל 5 שנים	אחר	השפעת הסכמי קיזוז	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾
במיליוני ש"ח					
151,001	84,024	100,243	-	-	335,268
13,844	22,494	14,985	-	-	51,323
7,895	7,411	9,225	-	(13,695)	10,836
34,120	152,207	4,232	-	-	190,559
3,261	-	-	13,198	-	16,459
210,121	266,136	128,685	13,198	(13,695)	604,445
31 בדצמבר 2015					
עד שנה	משנה עד חמש שנים	מעל 5 שנים	אחר	השפעת הסכמי קיזוז	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾
במיליוני ש"ח					
158,600	84,504	102,233	-	-	345,337
13,249	25,084	14,947	-	-	53,280
6,103	7,682	8,302	-	(12,126)	9,961
25,883	161,556	3,620	-	-	191,059
2,619	-	-	13,614	-	16,233
206,454	278,826	129,102	13,614	(12,126)	615,870

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים, ולאחר ניכוי התחייבויות בגין עסקות במכשירים נגזרים הכפופים להסכמי CSA.
- (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
- (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (6) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

טבלה ד.4: סכום הלוואות פגומות, סכום הלוואות בפיגור, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי

ליום 30 בספטמבר 2016									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.09.16 ⁽⁴⁾	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל*	סך-הכל	דירוג ביצוע בעייתי ⁽⁶⁾	אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	סך-הכל
הוצאות (הכנסות) חשבונאיות הפרשה בגין הפסדי נטו להפסדי אשראי									
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בישראל									
ציבור – מסחר									
22	(9)	(12)	21	33	2,164	2,812	33	2,530	2,816
6	-	1	-	11	2,061	2,795	11	3,168	3,207
365	(34)	(136)	568	1,456	16,773	34,559	1,462	33,425	35,761
600	(116)	(146)	740	1,160	19,458	54,916	1,183	52,799	54,996
392	(74)	(197)	488	529	19,866	23,867	529	22,887	24,006
51	-	(9)	6	6	4,963	7,951	6	9,355	9,455
1,073	213	113	1,110	2,178	27,480	36,459	2,217	32,427	36,801
74	29	28	238	271	9,724	11,095	271	10,052	11,161
38	14	6	65	120	6,521	8,555	120	7,907	8,780
155	62	(24)	520	594	3,837	5,810	594	5,137	6,058
162	(61)	(110)	179	188	14,175	23,109	188	25,538	27,343
109	26	28	66	126	8,889	12,731	126	11,641	12,774
56	3	6	20	61	6,265	7,962	61	7,689	7,967
3,103	53	(452)	4,021	6,733	142,176	232,621	6,801	224,555	241,125
369	18	(5)	-	574	61,334	63,299	574	62,265	63,299
863	278	337	699	1,035	54,788	89,394	1,035	83,849	89,413
4,335	349	(120)	4,720	8,342	258,298	385,314	8,410	370,669	393,837
-	-	-	-	-	139	1,375	-	4,924	4,924
-	-	-	-	-	943	1,101	-	48,788	48,788
4,335	349	(120)	4,720	8,342	259,380	387,790	8,410	424,381 ⁽¹⁾	447,549

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 5,315,563, 49,264, 259,380.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-10,399 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שביגן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירוג שביגן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-893 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-374 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה. כמו כן כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-13,344 מיליוני ש"ח בגין רכישת ביטוח לתיק ערבויות מח נכר.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירוג, בסך של כ-6,975 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

טבלה ד.4: סכום הלוואות פגומות, סכום הלוואות בפיגור, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2016										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.09.16 ⁽⁴⁾	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל* ⁽⁵⁾	סך-הכל	דירוג ביצוע בעייתי ⁽⁶⁾	אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל		
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות נטו	יתרת הפסדי אשראי	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת הפסדי אשראי	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת הפסדי אשראי	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת הפסדי אשראי	הפרשה להפסדי אשראי	
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל										
ציבור – מסחר										
2	-	1	2	2	164	372	2	370	372	חקלאות
1	-	-	-	82	133	307	82	783	783	כרייה וחציבה
16	1	1	19	114	2,883	4,733	114	5,513	5,888	תעשייה
75	(39)	(53)	51	76	6,041	8,740	76	8,324	9,122	בינוי ונדל"ן
7	(1)	(1)	-	-	531	1,110	-	1,243	1,289	אספקת חשמל ומים
13	8	3	6	135	1,987	2,537	135	2,440	2,632	מסחר
8	(1)	(4)	45	49	1,429	1,702	49	1,219	1,702	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
3	-	1	6	42	372	421	42	535	602	תחבורה ואחסנה
2	-	(29)	-	-	385	758	-	970	1,039	מידע ותקשורת
32	8	(4)	16	116	6,253	8,984	116	13,799	13,850	שירותים פיננסיים
5	-	2	1	1	803	1,096	1	1,044	1,255	שירותים עסקיים אחרים
14	-	(2)	14	14	302	460	14	493	608	שירותים ציבוריים וקהילתיים
178	(24)	(85)	160	631	21,283	31,220	631	36,733	39,142	סך-הכל מסחרי ⁽⁷⁾
-	-	-	-	17	529	547	17	514	547	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
37	4	1	31	38	1,336	1,807	38	1,764	1,824	אנשים פרטיים - אחר
215	(20)	(84)	191	686	23,148	33,574	686	39,011	41,513	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
4	-	1	-	-	22,867	23,591	-	35,867	35,867	בנקים בחו"ל ⁽⁸⁾
3	-	3	-	-	1,779	1,846	-	7,131	7,131	ממשלות חו"ל
222	(20)	(80)	191	686	47,794	59,011	686	82,009	84,511 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בחו"ל
4,557	329	(200)	4,911	9,028	307,174	446,801	9,096	506,390	532,060	סך-הכל בישראל ובחו"ל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מר, חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 7,509, 13,588, 47,794, 0, 7,509 ו-15,620 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירור, בסך של כ-52 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

טבלה ד.4: סכום הלוואות פגומות, סכום הלוואות בפיגור, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2015										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.09.15 ⁽⁴⁾	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל*	סך-הכל	דירוג ביצוע בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע ⁽⁵⁾	סך-הכל		
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות נטו	יתרת הפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בישראל										
ציבור - מסחרי										
23	(6)	(2)	25	36	1,981	2,615	36	2,346	2,625	חקלאות
7	-	(3)	-	7	2,125	2,723	7	3,136	3,217	כרייה וחציבה
490	(30)	(7)	1,009	2,421	18,831	40,405	2,469	39,695	42,112	תעשייה
639	(55)	(6)	805	1,362	21,050	57,371	1,387	54,814	57,821	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
511	(162)	(179)	495	969	19,341	23,595	969	22,551	23,913	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
54	(1)	(6)	1	2	5,368	8,930	2	10,006	10,346	אספקת חשמל ומים
989	154	300	1,426	2,466	26,514	36,840	2,474	33,797	37,335	מסחר
75	(5)	(11)	244	276	8,786	10,022	276	9,273	10,071	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
47	(2)	8	94	126	6,181	8,248	126	7,693	8,460	תחבורה ואחסנה
246	44	123	806	1,000	4,615	6,884	1,001	6,287	7,424	מידע ותקשורת
248	61	(8)	546	563	13,148	25,388	563	29,838	30,851	שירותים פיננסיים
98	17	16	99	173	7,733	11,827	173	10,976	11,958	שירותים עסקיים אחרים
50	(12)	(27)	52	89	5,814	7,608	89	7,288	7,623	שירותים ציבוריים וקהילתיים
3,477	3	198	5,602	9,490	141,487	242,456	9,572	237,700	253,756	סך-הכל מסחרי ⁽⁸⁾
391	-	7	-	667	59,573	61,497	667	60,322	61,497	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
836	158	111	628	916	50,916	88,963	916	85,568	88,995	אנשים פרטיים - אחר
4,704	161	316	6,230	11,073	251,976	392,916	11,155	383,590	404,248	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	193	1,524	-	4,904	4,904	בנקים בישראל ⁽⁹⁾
-	-	-	-	-	817	1,578	-	45,150	45,150	ממשלת ישראל
4,704	161	316	6,230	11,073	252,986	396,018	11,155	433,644	454,302 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בישראל

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 7,087, 109, 46,066, 252,986 של 7,087, 109, 46,066, 252,986 ו-148,054 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-11,614 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-765 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,324 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-5,788 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

טבלה ד.4: סכום הלוואות פגומות, סכום הלוואות בפיגור, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו ברוח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2015										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.09.15 ⁽⁴⁾	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל* ⁽⁵⁾	סך-הכל	דירוג ביצוע בעייתי ⁽⁶⁾	אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל		
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות נטו	יתרת הפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל										
ציבור - מסחר										
10	-	-	19	19	38	54	19	26	54	חקלאות
-	-	-	-	-	142	342	-	935	935	כרייה וחציבה
13	6	(1)	3	15	3,321	5,399	15	6,444	7,075	תעשייה
89	(21)	(1)	125	126	5,962	8,759	126	7,671	9,284	בינוי ונדל"ן
5	-	(3)	-	-	618	1,871	-	2,081	2,133	אספקת חשמל ומים
11	31	(1)	16	26	1,892	2,512	26	2,327	2,634	מסחר
14	-	6	55	64	1,753	2,027	64	1,893	2,060	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
5	-	-	11	11	714	800	11	784	961	תחבורה ואחסנה
37	(4)	18	-	212	689	1,036	212	1,396	1,602	מידע ותקשורת
45	(1)	6	40	112	8,447	14,169	112	18,515	19,238	שירותים פיננסיים
6	(3)	3	1	2	633	1,041	2	1,139	1,203	שירותים עסקיים אחרים
17	(4)	(19)	18	18	643	861	18	1,058	1,110	שירותים ציבוריים וקהילתיים
252	4	8	288	605	24,852	38,871	605	44,269	48,289	סך-הכל מסחרי ⁽⁷⁾
3	-	-	-	14	556	568	14	544	568	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
47	9	3	43	55	2,100	3,429	55	3,423	3,493	אנשים פרטיים - אחר
302	13	11	331	674	27,508	42,868	674	48,236	52,350	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
5	-	1	-	-	22,958	23,790	-	37,269	37,269	בנקים בחו"ל ⁽⁸⁾
-	-	-	-	-	1,763	1,917	-	4,277	4,277	ממשלות חו"ל
307	13	12	331	674	52,229	68,575	674	89,782	93,896 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בחו"ל
5,011	174	328	6,561	11,747	305,215	464,593	11,829	523,426	548,198	סך-הכל בישראל ובחו"ל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 12,415, 1,241, 395, 8,009 ו-20,848 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירור, בסך של כ-62 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

טבלה ד.4: סכום הלוואות פגומות, סכום הלוואות בפיגור, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2015										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.15 ⁽⁴⁾	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל*	סך-הכל	דירוג ביצוע בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל		
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בישראל										
ציבור - מסחרי										
25	(7)	1	25	39	2,062	2,747	39	2,467	2,754	חקלאות
7	-	(4)	-	6	2,226	2,829	6	3,219	3,256	כרייה וחציבה
469	(150)	(149)	879	2,249	17,805	38,146	2,291	36,962	39,357	תעשייה
636	(148)	(106)	637	1,305	20,576	56,887	1,328	54,988	57,262	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
515	(148)	(169)	583	1,056	19,891	23,801	1,056	22,958	24,147	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
61	(1)	2	1	2	6,091	9,696	2	10,986	11,054	אספקת חשמל ומים
1,170	298	626	1,293	2,301	26,609	37,092	2,310	33,353	37,452	מסחר
70	5	(4)	234	266	9,432	10,608	266	9,558	10,640	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
42	(2)	4	96	141	6,538	8,717	141	7,967	8,914	תחבורה ואחסנה
234	20	91	715	912	4,029	6,246	913	5,682	6,735	מידע ותקשורת
218	82	(16)	453	465	13,887	26,691	465	30,756	31,362	שירותים פיננסיים
108	24	34	81	171	8,311	12,555	171	11,593	12,583	שירותים עסקיים אחרים
51	(11)	(22)	42	55	5,997	8,001	55	7,705	8,008	שירותים ציבוריים וקהילתיים
3,606	(38)	288	5,039	8,968	143,454	244,016	9,043	238,194	253,524	סך-הכל מסחרי ⁽⁸⁾
389	-	5	-	634	60,569	63,161	634	61,919	63,161	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
809	252	174	672	999	51,825	90,171	999	85,242	90,193	אנשים פרטיים - אחר
4,804	214	467	5,711	10,601	255,848	397,348	10,676	385,355	406,878	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	51	1,374	-	4,439	4,439	בנקים בישראל ⁽⁹⁾
-	-	-	-	-	813	1,065	-	44,907	44,907	ממשלת ישראל
4,804	214	467	5,711	10,601	256,712	399,787	10,676	434,701	456,224 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בישראל

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 5,656, 119, 45,943, 256,712.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-11,700 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-829 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,029 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירור, בסך של כ-6,067 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

טבלה ד.4: סכום הלוואות פגומות, סכום הלוואות בפיגור, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו ברוח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2015									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.15 ⁽⁴⁾	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל* ⁽²⁾	סך-הכל	דירוג ביצוע בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפסדי אשראי							
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
-	-	-	-	17	20	-	20	20	חקלאות
-	-	-	-	153	349	-	1,003	1,003	כרייה וחציבה
10	6	(1)	1	14	3,225	14	6,907	6,923	תעשייה
88	(22)	9	123	163	6,338	163	9,397	9,566	בינוי ונדל"ן
6	-	(2)	-	-	592	-	2,078	2,078	אספקת חשמל ומים
9	31	(1)	10	33	2,037	33	2,882	3,004	מסחר
16	-	8	55	64	1,731	64	1,967	2,030	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
6	-	1	10	10	548	10	782	794	תחבורה ואחסנה
37	(4)	15	-	202	650	202	1,651	1,721	מידע ותקשורת
45	(5)	(2)	30	101	8,153	101	18,064	18,171	שירותים פיננסיים
6	(3)	2	1	1	669	1	1,092	1,105	שירותים עסקיים אחרים
18	(5)	(26)	17	17	430	17	881	898	שירותים ציבוריים וקהילתיים
241	(2)	3	247	605	24,543	605	46,724	47,313	סך-הכל מסחרי ⁽⁷⁾
3	-	-	-	6	551	6	555	569	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
35	16	6	32	46	1,969	46	3,147	3,220	אנשים פרטיים - אחר
279	14	9	279	657	27,063	657	50,426	51,102	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
3	-	(1)	-	-	24,186	-	37,524	37,524	בנקים בחו"ל ⁽⁸⁾
-	-	-	-	-	1,751	-	7,607	7,607	ממשלות חו"ל
282	14	8	279	657	53,000	657	95,557	96,233 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בחו"ל
5,086	228	475	5,990	11,258	309,712	11,333	530,258	552,457	סך-הכל בישראל ובחו"ל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 14,407, 53,000, 7,132 ו-21,694 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוציגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוציגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירור, בסך של כ-59 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

30 בספטמבר 2016						
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
במיליוני ש"ח						
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
198	28	19,458	409	272	18,777	בינוי ונדל"ן - בינוי
18	8	19,866	397	39	19,430	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
14	-	14,175	178	8	13,989	שירותים פיננסיים
141	101	88,677	2,406	1,785	84,486	מסחרי - אחר
371	137	142,176	3,390	2,104	136,682	סך-הכל מסחרי
350	571	61,334	-	574	60,760	אנשים פרטיים - הלוואות לדויר ⁽⁵⁾
211	77	54,788	693	331	53,764	אנשים פרטיים - אחר
932	785	258,298	4,083	3,009	251,206	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	139	-	-	139	בנקים בישראל
-	-	943	-	-	943	ממשלת ישראל
932	785	259,380	4,083	3,009	252,288	סך-הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
40	-	6,041	51	25	5,965	בינוי ונדל"ן
35	-	15,242	109	246	14,887	מסחרי אחר
75	-	21,283	160	271	20,852	סך-הכל מסחרי
21	17	1,865	31	24	1,810	אנשים פרטיים
96	17	23,148	191	295	22,662	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	22,867	-	-	22,867	בנקים בחו"ל
-	-	1,779	-	-	1,779	ממשלות חו"ל
96	17	47,794	191	295	47,308	סך-הכל פעילות בחו"ל
1,028	802	281,446	4,274	3,304	273,868	סך-הכל ציבור
-	-	23,006	-	-	23,006	סך-הכל בנקים
-	-	2,722	-	-	2,722	סך-הכל ממשלות
1,028	802	307,174	4,274	3,304	299,596	סך-הכל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

- ** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדויר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדויר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [באור 13.ב.ג.2](#) להלן.
- (3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדויר בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
- (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-120 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.15: 103 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.15: 132 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (5) כולל יתרת הלוואות לדויר בסך של כ-44 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.15: 110 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.15: 110 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזרת פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

טבלה ד.5: איכות אשראי* ופיגורים (המשך)

30 בספטמבר 2015						
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
במיליוני ש"ח						
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
254	45	21,050	568	258	20,224	בינוי ונדל"ן - בינוי
197	81	19,341	400	418	18,523	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
54	36	13,148	545	16	12,587	שירותים פיננסיים
158	127	87,948	3,294	2,379	82,275	מסחרי - אחר
663	289	141,487	4,807	3,071	133,609	סך-הכל מסחרי
349	667	59,573	-	667	58,906	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור ⁽⁵⁾
251	82	50,916	620	283	50,013	אנשים פרטיים - אחר
1,263	1,038	251,976	5,427	4,021	242,528	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	193	-	-	193	בנקים בישראל
-	-	817	-	-	817	ממשלת ישראל
1,263	1,038	252,986	5,427	4,021	243,538	סך-הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
4	13	5,962	125	1	5,836	בינוי ונדל"ן
17	14	18,890	163	260	18,467	מסחרי אחר
21	27	24,852	288	261	24,303	סך-הכל מסחרי
30	14	2,656	43	26	2,587	אנשים פרטיים
51	41	27,508	331	287	26,890	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	22,958	-	-	22,958	בנקים בחו"ל
-	-	1,763	-	-	1,763	ממשלות חו"ל
51	41	52,229	331	287	51,611	סך-הכל פעילות בחו"ל
1,314	1,079	279,484	5,758	4,308	269,418	סך-הכל ציבור
-	-	23,151	-	-	23,151	סך-הכל בנקים
-	-	2,580	-	-	2,580	סך-הכל ממשלות
1,314	1,079	305,215	5,758	4,308	295,149	סך-הכל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לענין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [באור 2.2.13](#) להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיוור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-120 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.15: 103 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.15: 132 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כונל יתרת הלוואות לדיוור בסך של כ-44 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.15: 110 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.15: 110 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזרת פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסיילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

טבלה ד.5: איכות אשראי* ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2015						
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
במיליוני ש"ח						
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
64	42	20,576	433	308	19,835	בינוי ונדל"ן - בינוי
16	5	19,891	490	445	18,956	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	-	13,887	452	11	13,424	שירותים פיננסיים
167	86	89,100	3,018	2,339	83,743	מסחרי - אחר
248	133	143,454	4,393	3,103	135,958	סך-הכל מסחרי
388	634	60,569	-	634	59,935	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור ⁽⁵⁾
194	84	51,825	664	322	50,839	אנשים פרטיים - אחר
830	851	255,848	5,057	4,059	246,732	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	51	-	-	51	בנקים בישראל
-	-	813	-	-	813	ממשלת ישראל
830	851	256,712	5,057	4,059	247,596	סך-הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
33	-	6,338	123	40	6,175	בינוי ונדל"ן
53	-	18,205	124	241	17,840	מסחרי אחר
86	-	24,543	247	281	24,015	סך-הכל מסחרי
34	6	2,520	32	20	2,468	אנשים פרטיים
120	6	27,063	279	301	26,483	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	24,186	-	-	24,186	בנקים בחו"ל
-	-	1,751	-	-	1,751	ממשלות חו"ל
120	6	53,000	279	301	52,420	סך-הכל פעילות בחו"ל
950	857	282,911	5,336	4,360	273,215	סך-הכל ציבור
-	-	24,237	-	-	24,237	סך-הכל בנקים
-	-	2,564	-	-	2,564	סך-הכל ממשלות
950	857	309,712	5,336	4,360	300,016	סך-הכל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לענין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [באור 1.3.2.ג](#) להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיוור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-120 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.15: 103 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.15: 132 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כונל יתרת הלוואות לדיוור בסך של כ-44 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.15: 110 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.15: 110 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזרת פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסיילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

טבלה ד.6: הפרשה להפסדי אשראי

30 בספטמבר 2016					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי***
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות**:					
162,555	25,728	136,827	2,467	-	134,360
שנבדקו על בסיס פרטני					
144,619	-	144,619	53,657	61,863	29,099
שנבדקו על בסיס קבוצתי(1)					
307,174	25,728	281,446	56,124	61,863	163,459
סך-הכל חובות**					
68,628	-	68,628	-	61,601	7,027
(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות**:					
2,416	7	2,409	113	-	2,296
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,498	-	1,498	737	369	392
שנבדקו על בסיס קבוצתי(2)					
3,914	7	3,907	850	369	2,688
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה					
434	-	434	-	369	65
לפי עומק הפיגור****					

30 בספטמבר 2015					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי***
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות**:					
171,506	25,731	145,775	3,468	-	142,307
שנבדקו על בסיס פרטני					
133,709	-	133,709	49,548	60,129	24,032
שנבדקו על בסיס קבוצתי(1)					
305,215	25,731	279,484	53,016	60,129	166,339
סך-הכל חובות**					
65,758	-	65,758	-	59,908	5,850
(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות**:					
2,700	5	2,695	146	-	2,549
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,597	-	1,597	664	394	539
שנבדקו על בסיס קבוצתי(2)					
4,297	5	4,292	810	394	3,088
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה					
455	-	455	-	394	61
לפי עומק הפיגור****					

* הוצג מחדש.
 ** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 *** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-7,027 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.09.15: 5,850 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.15: 6,126 מיליוני ש"ח).
 **** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-240 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.15: 230 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.15: 235 מיליוני ש"ח).
 כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-18 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.15: 26 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.15: 28 מיליוני ש"ח).

טבלה ד.6: הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2015						
סך-הכל וממשלות בנקים	אשראי לציבור				מסחרי**	
	סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	סך-הכל		
במיליוני ש"ח						
יתרת חוב רשומה של חובות*:						
172,260	26,801	145,459	3,159	-	142,300	שנבדקו על בסיס פרטני
137,452	-	137,452	50,635	61,120	25,697	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
309,712	26,801	282,911	53,794	61,120	167,997	סך-הכל חובות*
66,989	-	66,989	-	60,863	6,126	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:						
2,985	3	2,982	126	-	2,856	שנבדקו על בסיס פרטני
1,432	-	1,432	665	392	375	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
4,417	3	4,414	791	392	3,231	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה						
453	-	453	-	392	61	לפי עומק הפיגור***

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-7,027 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.09.15: 5,850 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.15: 6,126 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-240 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.15: 230 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.15: 235 מיליוני ש"ח).

כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-18 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.15: 26 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.15: 28 מיליוני ש"ח).

טבלה ד.7: תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
במיליוני ש"ח						
4,807	7	4,800	891	383	3,526	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2016
(118)	-	(118)	97	4	(219)	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(501)	-	(501)	(171)	(18)	(312)	מחיקות חשבונאיות
369	-	369	83	-	286	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(132)	-	(132)	(88)	(18)	(26)	מחיקות חשבונאיות נטו
-	-	-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
-	-	-	-	-	-	אחר
4,557	7	4,550	900	369	3,281	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2016 ⁽²⁾
(9)	-	(9)	(9)	-	-	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
643	-	643	50	-	593	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
במיליוני ש"ח						
5,022	5	5,017	882	392	3,743	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2015
55	-	55	76	2	(23)	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(362)	-	(362)	(155)	-	(207)	מחיקות חשבונאיות
296	-	296	80	-	216	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(66)	-	(66)	(75)	-	9	מחיקות חשבונאיות נטו
-	-	-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
5,011	5	5,006	883	394	3,729	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2015 ⁽²⁾
26	-	26	1	-	25	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
714	-	714	73	-	641	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

טבלה ד.7: תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
במיליוני ש"ח						
5,086	3	5,083	844	392	3,847	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
(200)	4	(204)	338	(5)	(537)	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,174)	-	(1,174)	(525)	(18)	(631)	מחיקות חשבונאיות
845	-	845	243	-	602	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(329)	-	(329)	(282)	(18)	(29)	מחיקות חשבונאיות נטו
-	-	-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
-	-	-	-	-	-	אחר
4,557	7	4,550	900	369	3,281	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2016 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
(71)	-	(71)	(23)	-	(48)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
643	-	643	50	-	593	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
4,856	4	4,852	935	387	3,530	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
328	1	327	114	7	206	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(975)	-	(975)	(405)	-	(570)	מחיקות חשבונאיות
801	-	801	238	-	563	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(174)	-	(174)	(167)	-	(7)	מחיקות חשבונאיות נטו
1	-	1	1	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
5,011	5	5,006	883	394	3,729	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2015 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
42	-	42	5	-	37	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
714	-	714	73	-	641	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים מ.ג

נכון ליום 30 בספטמבר 2016 לא קיימת קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן - הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313).

סיכונים בתיק הלוואות לדיוור מ.ג

טבלה ד.8: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיוור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק מ.ג

שיעור שינוי בתקופה	סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד				
		ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		
		יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	
		במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	
2.4%	68,890	0.8%	573	29.4%	20,234	18.6%	12,817	36.4%	25,055	14.8%	10,211	30.09.16
8.3%	67,246	1.0%	678	30.8%	20,724	19.6%	13,179	35.5%	23,880	13.1%	8,785	31.12.15

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיוור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיוור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיוור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיוור בבנק. לפירוט והרחבה בנושא ניהול, גידור וניטור סיכון האשראי בתיק הלוואות לדיוור ראה [הדוח על הסיכונים לשנת 2015](#).

כימות ומדידת הסיכון – ביצוע אשראי לדיור

להלן פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק:

טבלה ד.9: נתוני הלוואות לדיור – שיעור מסך הביצועים החדשים^{מ.ב.}

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.09.15	31.12.15	31.03.16	30.06.16	30.09.16	
מאפיינים					
33.1%	34.9%	31.2%	27.0%	18.8%	שיעור מימון מעל 60%
					שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
0.4%	0.5%	0.3%	0.2%	0.1%	
0.1%	0.1%	0.2%	0.1%	0.0%	שיעור מימון מעל 60% וגם שיעור החזר מעל 40%
30.1%	29.5%	30.3%	29.9%	31.0%	שיעור הביצועים בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים (הגבלת בנק ישראל 33.3%)
2.5%	3.0%	3.3%	2.8%	2.6%	שיעור ההלוואות לכל מטרה
18.2%	14.8%	15.3%	15.2%	14.1%	שיעור ההלוואות להשקעה מרכישה
					הלוואה ממוצעת לרכישה (באלפי ש"ח) - ללא מיחזורי אוצר
689	663	613	686	681	
					תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)
21.9	22.5	22.8	23.3	23.3	
26.5%	29.2%	30.8%	33.9%	36.1%	שיעור מעל 25 שנה (כולל מיחזורים)
1.29%	1.23%	1.19%	1.19%	1.14%	שיעור שולי של יתרות לווים מעל 5 מיליון ש"ח

יצוין כי שיעורי המימון חושבו על-פי הוראת דיווח לפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדיור.

ברבעון השלישי של שנת 2016, נמשכה הירידה בשיעורי המימון מעל 60% ובשיעור החזר מהכנסה מעל 40%. מנגד, נמשכת העלייה בשיעור הביצועים מעל 25 שנה, ובתקופת הפירעון הממוצעת לרכישה (ערכים יחסית גבוהים לשנים האחרונות) כתוצאה מעליית מחירי הדירות ומהורדת שיעורי המימון ושיעורי החזר.

הפחתת סיכון האשראי – גילויים בגישה הסטנדרטית

הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית המקיפה על מנת לקבוע את שקלולי הסיכון שיחולו על הצד הנגדי. הגישה הסטנדרטית מצריכה שימוש בדירוגים בלתי-תלויים שהוכנו על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות.

גידור והפחתת הסיכון

בנק הפועלים מנהל את הביטחונות לאשראי באמצעות מערכת ביטחונות הכוללת מקדמי ביטחון (מ.ב.) שמרניים. במסגרת מדיניות הביטוחות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויין של הביטוחות, לפי סוג הביטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה, כגון: אומדן טווח הזמן וההוצאות שיידרשו למימוש הביטוחה, סוג ההצמדה, תנודתיות בשווי הביטוחה, וכדומה. כמו-כן, נקבעו נהלים לאופן הטיפול בביטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין.

הביטוחות אותן הבנק מקבל להבטחת האשראי כוללות בין השאר, נכסים פיננסיים, נכסי דלא ניידים ונכסים אחרים. כנגד אשראי הניתן לחברות מקבל הבנק ביטוחות גם באמצעות שעבוד שוטף כללי על נכסי החברה.

נכון ליום 30 בספטמבר 2016 הושלמו מספר מהלכים משמעותיים ששיפרו את יחס הלימות ההון, ביניהם:

- **ביטוח לתיק ערבוביות לרוכשי דירות מכח חוק מכר** – ביום ה-18 ביולי 2016 הושלמה התקשרות, עם מבטחי משנה בינלאומיים, לרכישת ביטוח לתיק ערבוביות חוק מכר (דירות) ולהתחייבויות להוצאת ערבוביות כאמור. הרכישה נועדה לאפשר לבנק, בין היתר, הפחתה בהיקף ההון המוקצה בגין סיכון האשראי הנובע מהנפקת ערבוביות חוק מכר וההתחייבות להנפקתן, תוך שימוש בפוליסה כ"מפחיתת סיכון אשראי", בהתאם להוראת נב"ת 203. החלק המבוטח מתיק ערבוביות ומסגרות חוק מכר הינו בהיקף נוכחי של כ-29 מיליארד ש"ח (לאחר שיקלול במקדמי המרה לאשראי - CCF, כ-13 מיליארד ש"ח). ההתקשרות הביאה להפחתה של כ-9.6 מיליארד ש"ח בנכסי סיכון ולשיפור של כ-0.3% ביחס הון עצמי רובד 1 של הבנק.
- **מכירת משכנתאות** – ביום 14 ביולי 2016 הושלמה התקשרות למכירת הלוואות לדירה, תוך שמירה על היקף של 20% מכל הלוואה בבעלות הבנק. יתרת הלוואות שהועברו לרוכשת (80% מכל הלוואה) הינה בהיקף של כ-665 מיליון ש"ח. הבנק יסקול מכירת תיקים נוספים בהתאם לצרכים.

הטבלאות שלהלן מציגות את פירוט חשיפת האשראי ברוטו לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני על-פי משקולות הסיכון תוך פילוח החשיפה בהתאם לצד הנגדי (סגמנטים) לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחונות מוכרים.

טבלה ד.10: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי

30 בספטמבר 2016									
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח									
109,116	-	-	1,864	-	251	-	4,985	102,016	ריבוניות
7,869	-	-	-	-	6,678	-	1,191	-	סקטור ציבורי
19,460	-	-	190	-	3,080	-	15,702	488	תאגידים בנקאיים
163,416	-	1,227	157,968	-	2,685	-	1,536	-	תאגידים
92,058	-	595	91,463	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
109,769	-	409	94	109,266	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
13,872	-	50	41	13,781	-	-	-	-	עסקים קטנים
70,264	-	165	5,723	22,784	13,905	27,687	-	-	הלוואות לדיור
188	-	-	188	-	-	-	-	-	איגוח
15,442	3,894	979	7,817	-	-	-	-	2,752	אחרים
601,454	3,894	3,425	265,348	145,831	26,599	27,687	23,414	105,256	סך-הכל

30 בספטמבר 2015									
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח									
90,458	-	-	1,747	-	470	-	6,767	81,474	ריבוניות
9,190	-	-	6	-	6,365	-	2,819	-	סקטור ציבורי
16,239	-	-	399	-	2,856	-	12,984	-	תאגידים בנקאיים
191,059	-	1,896	183,149	-	3,879	-	2,135	-	תאגידים
91,742	-	572	91,170	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
108,494	-	592	148	107,754	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
12,652	-	75	295	12,282	-	-	-	-	עסקים קטנים
66,871	-	232	5,298	18,995	11,311	31,035	-	-	הלוואות לדיור
196	-	-	196	-	-	-	-	-	איגוח
16,459	3,440	775	8,913	-	-	-	-	3,331	אחרים
603,360	3,440	4,142	291,321	139,031	24,881	31,035	24,705	84,805	סך-הכל

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

טבלה ד.10: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2015									
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח									
101,963	-	-	1,863	-	296	-	6,178	93,626	ריבנויות
8,858	-	-	-	-	5,668	-	3,190	-	סקטור ציבורי
15,002	-	-	429	-	2,570	-	11,685	318	תאגידים בנקאיים
184,596	-	1,538	177,639	-	3,237	-	2,182	-	תאגידים
93,643	-	551	93,092	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
111,945	-	669	138	111,138	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
13,431	-	89	97	13,245	-	-	-	-	עסקים קטנים
68,833	-	235	5,853	19,687	12,348	30,710	-	-	הלוואות לדיוור
195	-	-	195	-	-	-	-	-	איגוח
16,233	3,887	815	8,763	-	-	-	-	2,768	אחרים
614,699	3,887	3,897	288,069	144,070	24,119	30,710	23,235	96,712	סך-הכל

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערביות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

טבלה ד.11: סכום חשיפות האשראי נטו לאחר הפחתת סיכון אשראי

30 בספטמבר 2016									
חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח									
107,978	-	-	726	-	251	-	4,985	102,016	ריבנויות
10,701	-	-	-	-	6,780	-	1,191	2,730	סקטור ציבורי
33,724	-	-	128	-	15,756	-	17,352	488	תאגידים בנקאיים
184,308	-	1,206	150,571	-	7,956	-	24,575	-	תאגידים
62,069	-	590	61,479	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
93,433	-	408	94	92,931	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
12,459	-	48	39	12,372	-	-	-	-	עסקים קטנים
70,264	-	165	5,723	22,784	13,905	27,687	-	-	הלוואות לדיוור
188	-	-	188	-	-	-	-	-	איגוח
15,442	3,894	979	7,817	-	-	-	-	2,752	אחרים
590,566	3,894	3,396	226,765	128,087	44,648	27,687	48,103	107,986	סך-הכל

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

טבלה ד.11: סכום חשיפות האשראי נטו לאחר הפחתת סיכון אשראי (המשך)

30 בספטמבר 2015									
חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח									
89,478	-	-	869	-	367	-	6,767	81,475	ריבנויות
10,818	-	-	6	-	6,365	-	2,819	1,628	סקטור ציבורי
32,012	-	-	295	-	16,777	-	14,940	-	תאגידים בנקאיים
183,758	-	1,808	175,997	-	3,822	-	2,131	-	תאגידים
91,258	-	570	90,688	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
91,176	-	589	148	90,439	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
11,273	-	73	294	10,906	-	-	-	-	עסקים קטנים
66,871	-	232	5,298	18,995	11,311	31,035	-	-	הלוואות לדיור
196	-	-	196	-	-	-	-	-	איגוח
16,459	3,440	775	8,913	-	-	-	-	3,331	אחרים
593,299	3,440	4,047	282,704	120,340	38,642	31,035	26,657	86,434	סך-הכל
31 בדצמבר 2015									
חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח									
100,939	-	-	943	-	192	-	6,178	93,626	ריבנויות
10,669	-	-	-	-	5,668	-	3,190	1,811	סקטור ציבורי
30,715	-	-	329	-	16,424	-	13,644	318	תאגידים בנקאיים
177,773	-	1,438	171,014	-	3,142	-	2,179	-	תאגידים
93,152	-	551	92,601	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
94,585	-	666	138	93,781	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
12,079	-	87	96	11,896	-	-	-	-	עסקים קטנים
68,833	-	235	5,853	19,687	12,348	30,710	-	-	הלוואות לדיור
195	-	-	195	-	-	-	-	-	איגוח
16,233	3,887	815	8,763	-	-	-	-	2,768	אחרים
605,173	3,887	3,792	279,932	125,364	37,774	30,710	25,191	98,523	סך-הכל

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית

ניהול הביטחונות בבנק מתואר בסעיף גידור והפחתת סיכון בדיווח השנתי של הדוח על הסיכונים. על-פי הוראות באזל 3 בהתקיים תנאים מסוימים, ניתן לנכות מרכיבי הסיכון, לצורך חישוב יחס הלימות ההון, ביטחונות מסוימים כדוגמת ערבויות, נגזרי אשראי ונכסים פיננסיים המוחזקים כבטוחה.

טבלה ד.12: פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי

30 בספטמבר 2016						
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ערבויות פיננסיות ⁽³⁾	סך-הכל סכומים שנוספו ⁽²⁾	סך-הכל סכומים שנגרעו	חשיפה המכוסה על-ידי נגזרים	חשיפה המכוסה על-ידי ערבויות	חשיפת אשראי נטו ⁽⁴⁾
במיליוני ש"ח						
109,116	-	-	(1,138)	-	(1,138)	107,978
7,869	-	2,832	-	-	-	10,701
19,460	(554)	16,157	(1,339)	-	(1,339)	33,724
163,416	(6,796)	29,305	(1,617)	-	(1,617)	184,308
92,058	(681)	-	(29,308)	-	(29,308)	62,069
109,769	(1,752)	-	(14,584)	-	(14,584)	93,433
13,872	(1,154)	-	(259)	-	(259)	12,459
70,264	-	-	-	-	-	70,264
188	-	-	-	-	-	188
15,442	-	-	-	-	-	15,442
601,454	(10,937)	48,294	(48,245)	-	(48,245)	590,566

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

(2) כולל תוספת מקדם ביטחון המתאים לחשיפת ניירות-ערך שהושאלו.

(3) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.

(4) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

טבלה ד.12: פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי (המשך)

30 בספטמבר 2015						
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ביטחון פיננסי ⁽³⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ביטחון אשראי נטו ⁽⁴⁾	סך-הכל סכומים שנוספו ⁽²⁾	סך-הכל סכומים שנגרעו	חשיפה המכוסה על-ידי נגזרים	חשיפה המכוסה על-ידי ערבויות
במיליוני ש"ח						
90,458	-	89,478	-	(980)	-	(980)
9,190	-	10,818	1,628	-	-	-
16,239	(269)	32,012	16,690	(648)	-	(648)
191,059	(6,128)	183,758	2	(1,175)	-	(1,175)
91,742	(480)	91,258	-	(4)	-	(4)
108,494	(2,056)	91,176	-	(15,262)	-	(15,262)
12,652	(1,130)	11,273	-	(249)	-	(249)
66,871	-	66,871	-	-	-	-
196	-	196	-	-	-	-
16,459	-	16,459	-	-	-	-
603,360	(10,063)	593,299	18,320	(18,318)	-	(18,318)

31 בדצמבר 2015						
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ביטחון פיננסי ⁽³⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ביטחון אשראי נטו ⁽⁴⁾	סך-הכל סכומים שנוספו ⁽²⁾	סך-הכל סכומים שנגרעו	חשיפה המכוסה על-ידי נגזרים	חשיפה המכוסה על-ידי ערבויות
במיליוני ש"ח						
101,963	-	100,939	-	(1,024)	-	(1,024)
8,858	-	10,669	1,811	-	-	-
15,002	(456)	30,715	16,923	(754)	-	(754)
184,596	(5,671)	177,773	46	(1,198)	-	(1,198)
93,643	(477)	93,152	-	(14)	-	(14)
111,945	(1,874)	94,585	-	(15,486)	-	(15,486)
13,431	(1,094)	12,079	-	(258)	-	(258)
68,833	-	68,833	-	-	-	-
195	-	195	-	-	-	-
16,233	-	16,233	-	-	-	-
614,699	(9,572)	605,173	18,780	(18,734)	-	(18,734)

- (1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (2) כולל תוספת מקדם ביטחון המתאים לחשיפת ניירות-ערך שהושאלו.
- (3) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.
- (4) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

סיכוני אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מול הצד הנגדי נמדד על-ידי הפעלת מקדמים הקבועים בהוראת ניהול בנקאי תקין 203 על הערך הנקוב של העסקות, בהתאם למשקל הסיכון של הצד הנגדי. להרחבה ראה [הדיווח השנתי](#).

טבלה ד.13: פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים

30 בספטמבר 2016						
	נגזרי ריבית	נגזרי מטבע-חוץ וזהב	נגזרי מניות	מתכות יקרות	נגזרי סחורות	סך-הכל
	במיליוני ש"ח					
שווי הוגן ברוטו חיובי	8,760	3,334	855	10	31	12,990
ערכי Add On	3,203	4,674	912	5	37	8,831
השפעת הסכמי קיזוז	-	-	-	-	-	(12,159)
ביטחון כשיר	-	-	-	-	-	(1,222)
חשיפת אשראי, נטו	11,963	8,008	1,767	15	68	8,440
30 בספטמבר 2015						
	נגזרי ריבית	נגזרי מטבע-חוץ וזהב	נגזרי מניות	מתכות יקרות	נגזרי סחורות	סך-הכל
	במיליוני ש"ח					
שווי הוגן ברוטו חיובי	9,370	4,468	1,524	23	57	15,442
ערכי Add On	2,920	5,294	775	4	96	9,089
השפעת הסכמי קיזוז	-	-	-	-	-	(13,695)
ביטחון כשיר	-	-	-	-	-	(1,403)
חשיפת אשראי, נטו	12,290	9,762	2,299	27	153	9,433
31 בדצמבר 2015						
	נגזרי ריבית	נגזרי מטבע-חוץ וזהב	נגזרי מניות	מתכות יקרות	נגזרי סחורות	סך-הכל
	במיליוני ש"ח					
שווי הוגן ברוטו חיובי	8,244	3,483	1,171	11	79	12,988
ערכי Add On	3,268	4,896	858	3	74	9,099
השפעת הסכמי קיזוז	-	-	-	-	-	(12,126)
ביטחון כשיר	-	-	-	-	-	(1,219)
חשיפת אשראי, נטו	11,512	8,379	2,029	14	153	8,742

טבלה ד.14: פירוט הערך הנקוב של תיק נגזרי האשראי של הבנק, המשמשים לניהול סיכוני תיק האשראי של הבנק

30 בספטמבר 2016			
ערך נקוב במיליוני ש"ח			
סך הערך הנקוב של נגזרי אשראי	בתיק הבנקאי	ההגנה שנרכשה	ההגנה שנמכרה
182	132	50	נגזרי אשראי
30 בספטמבר 2015			
ערך נקוב במיליוני ש"ח			
סך הערך הנקוב של נגזרי אשראי	בתיק הבנקאי	ההגנה שנרכשה	ההגנה שנמכרה
187	137	50	נגזרי אשראי
31 בדצמבר 2015			
ערך נקוב במיליוני ש"ח			
סך הערך הנקוב של נגזרי אשראי	בתיק הבנקאי	ההגנה שנרכשה	ההגנה שנמכרה
187	137	50	נגזרי אשראי

הבנק אינו צד לעסקות CDS שמקורן בפעולות תיווך.

חשיפות איגוח

הבנק מספק קווי נזילות לגופי איגוח שבהם צדדים שלישיים משמשים כיוצרים. הקווים המסופקים על-ידי הבנק מהווים חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות של אותם גופי איגוח. הבנק אינו מספק חיזוקי אשראי לגופים אלו. סך קווי הנזילות המסופקים לגופי איגוח כאמור לעיל ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכם ב-188 מיליוני ש"ח (כ-50 מיליוני דולר), בהשוואה ל-195 מיליוני ש"ח (כ-50 מיליוני דולר) בסוף שנת 2015. עד ליום 30 בספטמבר 2016 לא בוצעה משיכה מאף אחד מהקווים האלו. משקל הסיכון שמיושם לסכום החשיפה, נקבע לפי משקל הסיכון הגבוה ביותר שמשויך לחשיפה יחידה המכוסה על-ידי המכשיר.

למידע נוסף בנושא סיכון האשראי וניהולו ראה [הדיווח השנתי](#).

סיכון שוק

סיכון שוק - סיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים, וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכלל זה:

- סיכון ריבית - סיכון להפסד או ירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים.
- סיכון מטבע - סיכון להפסד כתוצאה משינוי שערי חליפין.
- סיכון אינפלציה - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן.
- סיכון מחיר מניות - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי המניות או מדדי המניות.
- סיכון מרווחי אשראי - סיכון להפסד כתוצאה משינוי במרווח בין התשואה לפדיון של אגרות-חוב קונצרניות הנסחרות בשווקים לבין הריבית חסרת הסיכון הרלוונטית.
- סיכון תנודתיות - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי התנודתיות המצוטטים בשוק.
- סיכון מרווח (Basis spread) - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים, או בסיסי ריבית שונים.

גורמי סיכון השוק העיקריים אליהם חשוף הבנק הם שערי הריבית של השקל במגזר הצמוד והלא-צמוד, אינפלציה, שער החליפין שקל/ דולר והמרווחים בין עקומי הריבית השונים.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי וסיכון ההשקעה (החשיפה למחירי המניות ומרווחי האשראי) מתוארים בדוח זה בסעיפים נפרדים.

לפירוט והרחבה בנושא מבנה וארגון ניהול סיכוני השוק ראה [הדיווח השנתי](#).

אומדני הסיכון של הפעילות למסחר

טבלה ד.15: אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR)

מחוצע	ליום	
30 בספטמבר	30 בספטמבר	
2016	2016	
במיליוני ש"ח		
17	16	סך-הכל מסחר בחדרי העסקות
מחוצע		
31 בדצמבר	31 בדצמבר	
2015	2015	
במיליוני ש"ח		
23	17	סך-הכל מסחר בחדרי העסקות

דרישות ההון בגין סיכוני השוק

הבנק נדרש לשמור על יחס הון מזערי בגין סיכוני השוק, על-פי מודל סטנדרטי שהוגדר על-ידי בנק ישראל. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני הריבית והמניית בתחומי המסחר בלבד, כפי שהוגדרו בדיווח השנתי, ועל סיכוני המטבע בתיק הבנקאי ובתיק למסחר.

טבלה ד.16: דרישות ההון בגין סיכוני השוק

31 בדצמבר 2015 ⁽¹⁾			30 בספטמבר 2015 ⁽¹⁾			30 בספטמבר 2016 ⁽¹⁾			
סך-הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך-הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך-הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	
במיליוני ש"ח									
404	387	17	423	341	82	384	383	1	סיכון ריבית
12	6	6	12	6	6	12	6	6	סיכון מניות
108	108	-	130	130	-	54	54	-	סיכון שער חליפין של מטבע-חוץ
49	49	-	125	125	-	90	90	-	סיכון אופציות
573	550	23	690	602	88	540	533	7	סך-הכל

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים בשיעור של 12.64% ליום 30 בספטמבר 2016, 12.57% ליום 31 בדצמבר 2015 ו-12.54% ליום 30 בספטמבר 2015. יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינו 12.5%, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינו 13.5%. ליחס זה, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיר למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 13.7%.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכונים IT, סיכונים טכנולוגיים מידע וסייבר והמשכיות עסקית אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין.

להרחבה ראה [הדיווח השנתי](#).

סיכון מניות ומרווחי אשראי: סיכון השקעה

הגדרת "סיכון השקעה" בבנק, הינה חשיפה לשוק המניות, למרווחי אשראי ולסיכון האשראי בשווקי אגרות-החוב והמניות בתיק הבנקאי בקבוצה (כתוצאה מאחזקה במוצרים אלו עלול הבנק להיחשף גם לסיכונים ריבית ו/או מטבע ו/או נזילות ואלה מנוהלים בנפרד). להרחבה ראה [הדיווח השנתי](#).

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

טבלה ד.17: פירוט השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי

31 בדצמבר 2015		30 בספטמבר 2015		30 בספטמבר 2016		
דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	
במיליוני ש"ח						
(2)12	48	(2)12	50	(2)12	47	השקעות המסווגות בתיק למסחר
341	2,486	346	2,533	324	2,316	השקעות המסווגות בתיק הזמין למכירה
353	2,534	358	2,583	336	2,363	סך-הכל השקעות במניות
	1,891		1,973		1,457	מזה: נסחר בבורסה
	643		610		906	מוחזק באופן פרטי
	224		249		193	רווחים שטרם מומשו הכלולים בהון הפיקוחי

(1) דרישות הון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים בשיעור של 12.64% ליום 30 בספטמבר 2016, 12.57% ליום 31 בדצמבר 2015 ו-12.54% ליום 30 בספטמבר 2015. יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינו 12.5%, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינו 13.5%. ליחס זה, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 13.7%.

(2) כולל הקצאת הון בגין סיכון שוק ספציפי וסיכון שוק כללי.

לפירוט השקעות הבנק ראה [ביאור 5 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

סיכון ריבית בתיק הבנקאי

סיכון ריבית בתיק הבנקאי - מתייחס להשפעה הפוטנציאלית של שינויים בעקומי הריבית השונים על הערך הכלכלי של הבנק (דהיינו, השינוי בערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות) ו/או על הכנסות הריבית נטו (רגישות ההכנסה החשבונאית). הסיכון נוצר במהלך הפעילות הבנקאית השוטפת והיזומה של הבנק, ונובע ממתן שירות שוטף לקהל הרחב ולמגזר העסקי והפיננסי ומפעילויות אחרות, ובכללן חשיפת הריבית הנובעת מניהול תיקי ההשקעה. הסיכון נובע מהבדלים במבנה הנכסים וההתחייבויות - פערי מגזר, תקופה, בסיסי ריבית, מועדי חידוש ריבית ועוד.

לפירוט והרחבה ראה [דיווח שנתי](#).

טבלה ד.18: רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)

מינימום בשנת 2016		מקסימום בשנת 2016		30 בספטמבר 2016			
עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
במיליוני ש"ח							
תרחיש							
163	(118)	310	(256)	(26)	301	(243)	תזוזה בריבית צמודה למדד
134	(103)	278	(235)	(26)	278	(235)	תזוזה בריבית לא-צמודה
(85)	86	(173)	168	9	(85)	86	תזוזה בריביות במטבע-חוץ

מינימום בשנת 2015		מקסימום בשנת 2015		31 בדצמבר 2015			
עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
במיליוני ש"ח							
תרחיש							
54	(32)	262	(229)	(19)	217	(174)	תזוזה בריבית צמודה למדד
-	-	229	(192)	(18)	200	(165)	תזוזה בריבית לא-צמודה
(31)	27	(265)	249	4	(39)	33	תזוזה בריביות במטבע-חוץ

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שככלל, אינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי ותוך שימוש במודלים פנימיים לגבי חלק מהמוצרים. זאת בשונה מחישוב שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בשיעורי הריבית המשקפים את רמות הסיכון, כמקובל בדוחות הכספיים, וללא מודלים פנימיים בחלק מהמוצרים.

סיכונים מובילים ומתפתחים^{ח.ג.}

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד לציבות פיננסית) סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה בדוח זה ובדיווח השנתי. הנהלת הבנק דנה בהתפתחותם של הסיכונים הנוספים המפורטים להלן כסיכונים מובילים או מתפתחים:

סביבת המאקרו: פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, התפשטות הטרור בעולם, המצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור. יש להביא בחשבון שעדיין קיימת אי ודאות גבוהה לגבי שיעורי הצמיחה שילוו את התאוששות הכלכלה הריאלית בישראל ובעולם בשנים הקרובות. התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק לוקחת בחשבון את הזהירות המתחייבות מהסיכונים שעדיין קיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. **הסביבה הרגולטורית בארץ:** בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום. היוזמות והמגמות הרגולטוריות עשויות להשפיע על המערכת הבנקאית בכלל ועל הבנק בפרט. בשלב זה מוקדם להעריך ולאמוד השפעתן על הבנק. במסגרת זו יש לציין את המלצות הוועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים (ועדת שטרומ) והצעת החוק מכח ההמלצות המפורטות בביאור 16 לתמצית הדוחות הכספיים.

הסביבה הרגולטורית בחו"ל: רפורמות רגולטוריות בינלאומיות להן השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובעולם, ביניהן: "דוד - פרנק" (DODD FRANK) ו"חוק וולקר" (VOLCKER) האמריקאיים ו"אמיר" (EMIR) האירופאי.

סיכון הציות: המשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים על בנקים ברחבי העולם בהקשר להפרות של הנחיות רגולטוריות, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור והלבנת הון. ראה גם [ביאור 10' בתמצית הדוחות הכספיים](#) - בדבר עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות: המשך הפרסומים המקצועיים על אינמי סייבר והפניית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון.

ביום 28 במרץ 2016 אושר בכנסת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים, אשר מציב מגבלות על היקף התגמול של עובדים בתאגידים פיננסיים. לסיכונים העולים מהחוק ראה פרק [סיכון רגולציה וחקיקה](#) להלן.

בעניין פרסומים בתקשורת מתאריך 2 בנובמבר 2016 וטיפול הבנק ורשויות שונות בנושא, ראה [בתמצית הדוחות הכספיים](#) ליום 30 בספטמבר 2016 בפרק ממשל תאגידי - עניינים אחרים.

סיכון ציות^{ח.ג.}

סיכון הציות הוא הסיכון הכרוך באי-ציות של הבנק או מי מעובדיו, בכל מקום רלוונטי לפעילות הבנק, להוראות החוק והרגולציה. סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות. הבנק נוקט מדיניות של ציות לכל הוראות החוק והרגולציה הנוגעים לפעילותו.

במסגרת סיכונים אלה כלולים הסיכונים הבאים:

- הסיכון לנזק מהותי בגין צו רגולטורי מצד רשות כלשהי בשל אי-ציות של הבנק או מי מעובדיו להוראות העוסקות באיסור הלבנת הון ומימון טרור וכן בגין ליקויים בתהליכים שנועדו להבטיח ציות כאמור או בגין חסרונם של תהליכים כאמור (לרבות הסיכון הקשור לפעילות הקורספונדנטית של הבנק);
- הסיכון לנזק מהותי בגין צו רגולטורי מצד רשות כלשהי בשל פעילות לא נאותה של הבנק או מי מעובדיו ביחס ללקוחות הבנק, ביחס לנושאי מס או בשל אי-ציות להוראות דין ספציפי בעניין זה;
- הסיכון לנזק מהותי בגין צו רגולטורי מצד רשות כלשהי בשל אי-ציות של הבנק או מי מעובדיו לדיני ניירות-ערך;

- הסיכון לנזק מהותי בגין תביעה ייצוגית הנובעת מאי-צייות להוראות המסדירות את יחסי הבנק והלקוח;
 - הסיכון לתביעה פלילית נגד הבנק או עובדים בכירים בו בשל אי-צייות לאחד הנושאים המפורטים לעיל.
- תחת סיכון הציות כלולים גם הסיכונים הנובעים מהחקירות על-ידי רשויות בארצות-הברית כאמור בביאור 10 סעיפים ג' וד' לתמצית הדוחות הכספיים.

בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטינאים ברצונו להפסיק מתן שירותים אלה. הבנק מקיים דיונים עם בנק ישראל ומשרד האוצר בנושא זה. בתאריך 28 במרץ 2016 קיבל הבנק מכתב ממשרד האוצר המצייין כי הוא פועל להסדרת הגנה לבנק בגין פעילותו זו.

למידע נוסף לגבי סיכוני הציות ראה [הדיווח השנתי](#).

סיכון משפטי מ.ב.

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מאירועים בלתי צפויים, כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות לרעת הקבוצה, שעלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הקבוצה. הקבוצה נעזרת במערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוני. להרחבה ראה [דוח שנתי על הסיכונים](#), ביאור 26 בדוח הכספי השנתי וביאור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2016.

סיכון מוניטין מ.ב.

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתיד לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי בעלי העניין הרלוונטיים כגון: לקוחות, צדדים לעסקות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים. מדיניות ניהול סיכון המוניטין בקבוצת הבנק אושרה על-ידי ההנהלה והדירקטוריון ומיושמת ביחידות הקבוצה.

להרחבה בנושא סיכון המוניטין ראה [הדיווח השנתי](#).

סיכון רגולציה וחקיקה מ.ב.

סיכון רגולציה הינו סיכון להכנסות ו/או להון הקבוצה, שנובע מתהליכי חקיקה ו/או מטיטות הוראות של גופים רגולטורים שונים, שגורמים לשינויים בסביבה העסקית של הקבוצה. שינויים אלה יכולים להשפיע, לעיתים, על יכולת הקבוצה להציע שירותים מסוימים ו/או לחייבה לבצע השקעות טכנולוגיות ואחרות בעלות ניכרת ותוך פגיעה בלוח הזמנים לפיתוח שירותים מתוכננים אחרים.

ביום 28 במרץ 2016 התקבל בכנסת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים, אשר מציב מגבלות על היקף התגמול של עובדים בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 (להלן: "החוק"). החוק צפוי להביא לפגיעה ישירה או עקיפה בתגמול אוכלוסיית הבכירים בבנק וקיימת אי בהירות ביחס לאופן יישומו. בהחלטת בית המשפט העליון בשבתו כבג"צ בתיק 4406/16, מיום 11 ביולי 2016, נקבע כי: "עובדים בתאגידים בנקאיים ונושאי משרה בכירה בתאגידים אלה שיוזיעו על התפטרות מעבודתם בתאגידים בתוך 45 ימים ממועד ההכרעה בעתירה או ביטול צו הביניים, לא יאבדו את זכאותם הנוכחית לקבל את מלוא הזכויות שהיו מגיעות להם בגין סיום יחסי עובד-מעביד או סיום כהונתם, אילו הסתיימו יחסים אלו במועד הגשת בקשה זו (קרי 1, ביוני)".

ביום 29 בספטמבר 2016 דחה בית המשפט העליון את העתירות כנגד חוקתיות הוראות הגבלת היחס והכבדת המס. בית המשפט אימץ גישה פרשנית עקרונית, שלפיה החוק נועד לחול על תגמולים בעד עבודה בעתיד בלבד, ואינו חל על זכויות שנרכשו בתמורה לעבודה שביצע העובד לפני תום תקופת ההתארגנות (12.10.2016). בית המשפט האריך את צו הביניים, כך שהעובדים הבכירים בבנק יוכלו להודיע על התפטרותם עד ליום 1.1.2017 מבלי לאבד את זכאותם למלוא הזכויות שהיו מגיעות להם בגין סיום יחסי עובד-מעביד או סיום כהונתם, אילו הסתיימו יחסים אלו בתוך תקופת ההתארגנות.

מניתוח של הוראות החוק, עולים הסיכונים המפורטים להלן, אשר מוקדם עדיין בשלב זה להעריך את השפעתם.

- סיכון בטווח הקצר לפרישת מנהלים המועסקים בחוזה אישי ברמות ניהוליות שונות.
- עמימות אשר קיימת בנוסח החוק שנוצרה בעקבות חקיקת החוק, עלולה להביא לתביעות משפטיות בקשר עם יישומו על-ידי הבנק.
- תיתכן פגיעה ביכולת הבנק לשמר מנהלים ועובדים בכירים ובכלל זה יכולתו להתחרות בתנאי ההעסקה שמציעות חברות בתעשיות שהחוק אינו חל עליהן.
- תיתכן פגיעה ביכולת הבנק לגייס מחוץ לבנק עובדים בעלי כישורים מיוחדים כגון בתחומי הטכנולוגיה, וכיוצא בזה אנשי מקצוע אשר פוטנציאל ההשתכרות והקידום שלהם בתעשיות אחרות נותר גבוה באופן משמעותי מאלה שבתחום הפיננסי ביום שלאחר כניסת חוק הגבלת התגמול לתוקף.

להרחבה בנושא [סיכון רגולציה וחקיקה](#) ראה [הדיווח השנתי](#).

סיכון כלכלי מ.ב.

זיהוי גורמי הסיכון בסביבה הכלכלית נעשה על-ידי המחלקה הכלכלית תוך מעקב אחר נתונים כלכליים ופיננסיים שוטפים בארץ ובעולם, והערכה מקצועית של המשמעותיות הנגזרות מנתונים אלו. המחלקה ממפה ומדווחת על הסיכונים הפוטנציאליים במשק ובשווקים הפיננסיים לצוותים ולוועדות הרלוונטיים.

במקביל עורכת המחלקה סט תרחישי קיצון בעלי הסתברות להתממשות עתידית, אף אם נמוכה, שלהערכתה עשויות להיות להם השלכות כלכליות ופיננסיות משמעותיות על המשק ועל הבנק. תרחישי הקיצון מתעדכנים מדי שנה בהתאם למפת הסיכונים, התרחישים מאושרים על-פי הנהלים על-ידי הגורמים המוסמכים לכך. בד בבד, המחלקה הכלכלית בוחנת שורה של "נורות אזהרה" שעשויות לאותת על עלייה בהסתברות לאירוע של תרחיש קיצון. דיווח על נורות האזהרה מבוצע באופן שוטף לצוות הנהלה לניהול סיכונים. הבנק מתרגם את תנאי השוק בתרחיש להשפעה על פעילותו העסקית בהתאם לתחומי הסיכון השונים, ובוחן את ההשפעה על הרווחיות, ההון והלימות ההון.

סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מהאטה כלכלית בפעילות המשק, או ממצבים גיאופוליטיים שעלולים להשפיע לרעה על מצבם של חלק מהעסקים השונים במשק, על רמת ההכנסות ועל רמת האבטלה במשק. תהליך מעין זה עלול לגרום להרעה במצבם של חלק מהלווים של הקבוצה, קרי-עלול להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי. כמו-כן, האטה כלכלית במשק עלולה לגרום לירידה בהכנסות שאינן מאשראי, כגון: הכנסות מפעילות בשוק ההון ומפעילות בסחר חוץ, ולגרום לשינוי לרעה בהרכב המקורות הפיננסיים, כדוגמת עלייה בעלות המקורות וירידה בזמינותם.

הצמיחה בשנה האחרונה מבוססת במידה רבה על התרחבות הצריכה הפרטית. ניתן להעריך כי הריבית הנמוכה מעודדת מאוד את הצריכה ובייחוד של כלי רכב. כמו-כן תמכו במגמה זו השיפור בשוק העבודה ומדיניות הממשלה להפחתת יוקר המחיה. העלייה החדה בצריכה לא לוותה לכן בפגיעה משמעותית בשיעור החיסכון הממוצע של משקי הבית, אם כי רמת המינוף של משקי הבית הוסיפה לעלות.

נראה שהירידה ביצוא הסחורות נבלמה מעט בחודשים האחרונים, ובחודשים יולי-אוגוסט אף חלה עלייה של 1.3% ביצוא הסחורות לעומת ממוצע הרבעון השני (במונחים דולריים). גם בתחום ההשקעות הריאליות ניכרת התאוששות ברבעונים האחרונים, והפעילות בענף הבנייה למגורים שומרת על רמה גבוהה ויציבה.

מכירת הדירות החדשות הואטה בחודשים יולי-אוגוסט, אך רמת המכירות עדיין גבוהה. סקר מחירי הדירות שמפרסמת הלמ"ס מעלה שהמחירים הוסיפו לעלות ב-6.8% בשנה האחרונה.

סיכון כלכלי – מצב המשק בעולם

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, כתוצאה מהאטה משמעותית בפעילות הכלכלית בשוק העולמי, שעלולה להשפיע לרעה על מצבם של חלק מהעסקים בישראל ועל היקפי הפעילות העסקית. השפעה זו יכולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי ו/או להקטין את ההכנסות מעמלות ו/או מפעילות בשוק ההון ו/או מפעילות הקבוצה בחו"ל ו/או ממתן שירותים הקשורים לפעילות סחר חוץ ו/או מפעילות של משקיעים זרים ו/או ממתן שירותים ללקוחות ישראלים שפעילים בחו"ל.

נתוני הרבעון השלישי בכלכלה הגלובלית היו טובים יותר מאלו של המחצית הראשונה של השנה. השיפור בלט בעיקר בכלכלה האמריקנית. גם הכלכלה הבריטית בלטה לחיוב, והשפעת החלטת הברקזיט בינתיים אינה ניכרת. יחד עם זאת, מסתמן שהצמיחה הגלובלית השנתית תהיה עדיין נמוכה מזו של אשתקד, וקרן המטבע הבינלאומית הפחיתה את תחזיות הצמיחה לשנים 2016 ו-2017 לרמה של 3.1% ו-3.4% בהתאמה. אחת הסיבות להאטה בכלכלה העולמית היא גידול איטי של הסחר העולמי.

הצמיחה במשק האמריקני ברבעון השלישי השתפרה כאמור לעומת הצמיחה המאכזבת במחצית הראשונה של השנה, ועמדה על 2.9% במונחים שנתיים. בגוש האירו נרשם שיפור מתון בפעילות הכלכלית והצמיחה ברבעון השלישי האיצה לעומת הרבעון השני. מדד מנהלי הרכש למגזר התעשייתי בגוש האירו נמצא ברמתו הגבוהה ביותר בשנתיים האחרונות ושיעור האבטלה התייצב ברמה של 10.1%. עד כה ההשלכות של החלטת הברקזיט על הפעילות הכלכלית בבריטניה היו מתונות יחסית, אך הלישיט נחלשה מאוד מול כל המטבעות. אנו מניחים שבשנה הקרובה צפויה כלכלת בריטניה לסבול מהאטה ניכרת בצמיחה. תהליך היפרדות בריטניה מהאיחוד האירופי כמו גם הכרעות פוליטיות בחלק ממדינות אירופה יוסיפו להגביר את האי ודאות ולהכביד על הצמיחה באזור. ההתייצבות במחירי הסחורות והריבית הנמוכה בעולם תמכו בשיפור מצבם של המשקיעים המתעוררים ובהם סין שהציגה נתונים טובים ונראה שקצב הצמיחה שם התייצב על שיעור הנמוך מעט מ-7%. גם בברזיל מסתמן שינוי חיובי לאחר חילופי השלטון שם, אם כי היא עדיין במיתון.

האינפלציה בעולם נותרה ברובה נמוכה ומדיניות הבנקים המרכזיים נותרה מרחיבה. עם זאת מסתמן שהבנקים המרכזיים באירופה הגיעו כבר לתחתית הריבית השלילית ובכוונתם גם לצמצם את מדיניות ההרחבה הכמותית. בארצות-הברית האינפלציה גבוהה יחסית לעבר – 2.2% ב-12 החודשים האחרונים עד ספטמבר (ללא אנרגיה ומזון). הפד לא העלה את הריבית השנה עד כה, בין השאר בגלל החשש מהשפעת המצב באירופה על הכלכלה האמריקנית והתחזקות הדולר מול האירו. ההערכה היא שעליית ריבית נוספת צפויה בחודשים הקרובים.

בבחירות לנשיאות בארצות-הברית, שנערכו ב-8 בנובמבר, זכה דונלד טראמפ והמפלגה הרפובליקנית זכתה לרוב בשני בתי הקונגרס. על-פי הצהרותיו של טראמפ במהלך הבחירות צפוי שינוי מהותי במדיניות הכלכלית, ובכלל זה מהלכים כמו הפחתת מסים, הגנה על ייצור מקומי ומניעת הגירה. בטווח הקצר, התוצאה המפתיעה יחסית, בבחירות אלה, עלולה להוביל לתנודתיות בשוקי ההון והמטבע.

בהתאם לכך ולמצב המשק בישראל, הבנק ממשיך לנטר את הסיכונים והמגזרים אשר עשויים להיות מושפעים משינויים אלה, ומתאים את מדיניותו ופעילותו הבקרה לפי צורך. בין היתר, הבנק בוחן את ניירות ערך בתיק ההשקעות בישראל ובחו"ל, את החשיפה למוסדות פיננסיים זרים, וכן מוקדי סיכון בתיק האשראי העלולים להיות מושפעים מן ההתפתחויות. הבנק עומד באופן שוטף בדרישות הנזילות כנדרש מהוראות הפיקוח.

סיכון אסטרטגי^{ח.ג}

סיכון אסטרטגי הנו סיכון מהותי עכשווי או עתידי לרווחים, הון, מוניטין או מעמד שעשוי להיגרם בעקבות שינויים בסביבה העסקית, החלטות עסקיות שגויות, יישום בלתי נאות של אסטרטגיה או החלטות עסקיות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים (לדוגמא מהלכי מתחרים), כלכליים או טכנולוגיים.

הסיכון האסטרטגי הנו פונקציה של התאמת היעדים האסטרטגיים של הארגון לסביבת פעילותו, התאמת התוכניות העסקיות שפותחו על מנת להשיג יעדים אלו, הקצאת המשאבים, ואיכות היישום.

להרחבה בנושא הסיכון האסטרטגי ראה [הדיווח השנתי](#).

סיכון סביבתי^{ח.ג}

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, היכול להתממש באם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק יידרש להסיר מפגע סביבתי או שמא יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי, או כתוצאה מירידת-ערך של ביטחונות שמומשו. הסיכון אף עשוי להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של אחר בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק קשר לגורם למפגע סביבתי.

להרחבה בנושא הסיכון הסביבתי ראה [הדיווח השנתי](#).

ה. סיכון נזילות

סיכון נזילות – סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים או עתידי ליציבות הבנק ולרווחיו, הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק מוגדר כיכולתו של הבנק לעמוד בפירעון התחייבויותיו במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון המימון – הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות ולאור מקורות המימון המפורטים להלן, אין הבנק רואה בסיכון זה לכשעצמו סיכון מהותי. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה.

טבלה ה.1: יחס כיסוי הנזילות – תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016

סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
104,974		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
14,407	187,620	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
2,936	58,710	פיקדונות יציבים
10,307	89,766	פיקדונות פחות יציבים
1,164	39,144	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
70,988	111,401	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
371	1,483	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
70,467	109,768	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
150	150	חובות לא מובטחים
-	30	מימון סיטונאי מובטח
18,353	104,580	דרישות נזילות נוספות, מזה:
9,111	10,892	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
9,242	93,688	קווי אשראי ונזילות
12,330	12,330	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
1,957	55,507	מחויבויות מימון מותנות אחרות
118,035		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
441	441	הלוואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
19,846	27,629	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
7,986	14,427	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
28,273	42,497	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
יחס כיסוי נזילות (%)		
104,974		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
89,762		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
117%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס שלוש תצפיות חודשיות בהתאם להוראות המעבר.

** ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס שלוש תצפיות חודשיות בהתאם להוראות המעבר.

*** ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

יחס כיסוי הנזילות - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
90,364		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
13,584	179,369	פיקדונות קמעוניים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
2,771	55,424	פיקדונות יציבים
9,621	83,935	פיקדונות פחות יציבים
1,191	40,010	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
71,858	114,036	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
		פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
369	1,477	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
71,299	112,369	חובות לא מובטחים
190	190	מימון סיטונאי מובטח
39	198	דרישות נזילות נוספות, מזה:
21,355	118,584	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
11,439	13,882	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
-	-	קווי אשראי ונזילות
9,916	104,702	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
10,994	10,994	מחויבויות מימון מותנות אחרות
2,309	56,888	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
120,139		תזרימי מזומנים נכנסים
		הלוואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
109	109	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
18,095	26,324	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
10,408	17,466	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
28,612	43,898	
סך ערך מתואם***		
90,364		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
91,527		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
99%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס שלוש תצפיות חודשיות בהתאם להוראות המעבר.

** ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס שלוש תצפיות חודשיות בהתאם להוראות המעבר.

*** ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

יחס כיסוי הנזילות - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2015

סך ערך לא משוקלל*	סך ערך משוקלל**	
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
79,574		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
13,134	176,094	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
2,780	55,608	פיקדונות יציבים
9,139	79,742	פיקדונות פחות יציבים
1,215	40,744	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
68,211	110,036	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
351	1,405	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
67,673	108,444	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
187	187	חובות לא מובטחים
79		מימון סיטונאי מובטח
20,812	115,268	דרישות נזילות נוספות, מזה:
11,100	13,904	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
9,712	101,364	קווי אשראי ונזילות
11,084	11,084	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
2,510	58,466	מחויבויות מימון מותנות אחרות
115,830		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
184	184	הלואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
18,740	26,536	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
10,152	17,124	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
29,076	43,844	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
יחס כיסוי נזילות (%)		
79,574		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
86,754		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
92%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס שלוש תצפיות חודשיות בהתאם להוראות המעבר.

** ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס שלוש תצפיות חודשיות בהתאם להוראות המעבר.

*** ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 1 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן הוגדר תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים הבאים (המכנה). תזרים זה כולל, בין היתר, משיכה מסוימת של פיקדונות מסוגים שונים בהתאם למקדמים בתרחיש, ניצול מסוים של מסגרות אשראי שהבנק העמיד ועוד, בניכוי פירעונות במהלך החודש של אשראי שהבנק העמיד במקדמים מסוימים וכו'. הסיווגים של אגרות-החוב, סוגי הפיקדונות, סוגי המסגרות וכו' ומקדמיהם נקבעו בהוראה.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 בינואר 2016 הדרישה המזערית גדלה ל-80% ותגדל ל-100% החל מיום 1 בינואר 2017. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימליות אלו. הדרישות חלות הן בסך המטבעות והן במטבע-חוץ בנפרד, הן ברמת התאגיד הבנקאי "סולו" והן ברמת המאוחד, וחישוב היחס מבוצע בהתאם. תאגיד בנקאי אשר אינו עומד ביחס נדרש לדווח באופן מיידי לפיקוח על הבנקים, ולאחר שלושה ימי חריגה להגיש תוכנית לעמידה בדרישה המזערית. היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב יומית, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות. היחס במאוחד ובחברות בנקאיות עיקריות מחושב, בהתאם להוראות המעבר, מדי חודש, ומדווח כממוצע שלוש התצפיות החודשיות. חברות כרטיסי אשראי פטורות מחישוב עצמאי אך נכללות בנתוני המאוחד.

ככלל, כללי החישוב של יחס כיסוי הנזילות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 מחמירים מהמודלים הפנימיים החלים בבנק. היחס הממוצע במהלך הרבעון עומד על 117% במאוחד (כאמור, ממוצע של שלוש תצפיות חודשיות) ו-113% בתאגיד הבנקאי "סולו" (ממוצע התצפיות היומיות), כאשר הדרישה המזערית היא 80%. היחס עלה במהלך הרבעון ביחס לרבעון הקודם בזכות גידול בפיקדונות קמעונאיים ואחרים שהביא לגידול בנכסים הנזילים. קיימת תנודתיות מסוימת בין הימים במהלך החודש ותחלופה בין שקלים למטבע-חוץ, בעיקר בעקבות פעילות בנגזרים. תנודתיות מסוימת בפיקדונות מגופים פיננסיים במהלך הרבעון הביאה לתנודתיות בנכסים הנזילים, ללא השפעה על יחס כיסוי הנזילות.

לפירוט והרחבה בנושא סיכון הנזילות ראה [הדיווח השנתי על הסיכונים](#).

טבלה ה-2: פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראות באזל^{מ.1}

ממוצע לרבעון הדוח	יתרה לתאריך הדוח	
104,129	98,495	נכסי רמה 1
426	452	נכסי רמה 2א
419	415	נכסי רמה 2ב
104,974	99,362	סך-הכל HQLA

ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2015	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	
88,704	91,261	נכסי רמה 1
1,120	1,132	נכסי רמה 2א
540	503	נכסי רמה 2ב
90,364	92,896	סך-הכל HQLA

קיימת מגבלה רגולטורית בשוויץ ובניו-יורק על השימוש ברזרבת הנזילות בישויות אלו, תרחיש הבנק מניחים שימוש בנזילות חברות הבת/ סניף ניו-יורק בהתחשב במגבלות של כל ישות.

טבלה ה.3: נכסים זמינים משועבדים ולא משועבדים* ח.ג.

יתרת שווי הוגן ליום 30.09.16			
מזה: לא משועבד	מזה: משועבד**	סך היתרה במאזן	
69,782	1,977	71,759	מזומנים ופיקדונות בבנקים
41,237	6,364	47,601	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
4,592	693	5,285	אגרות-חוב של ממשלות זרות
669	-	669	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
5,278	-	5,278	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
1,049	-	1,049	אגרות-חוב של אחרים בישראל
2,929	41	2,970	אגרות-חוב של אחרים זרים
2,363	-	2,363	מניות של אחרים
58,117	7,098	65,215	סך-כל ניירות הערך

* כמו-כן משועבדים נכסים אחרים בסך של 981 מיליוני ש"ח.
** כולל שיעבוד בעודף.

יתרת שווי הוגן ליום 31.12.15			
מזה: לא משועבד	מזה: משועבד**	סך היתרה במאזן	
62,192	2,784	64,976	מזומנים ופיקדונות בבנקים
34,506	9,136	43,642	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
5,071	551	5,622	אגרות-חוב של ממשלות זרות
634	-	634	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
4,737	-	4,737	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
2,048	-	2,048	אגרות-חוב של אחרים בישראל
3,625	42	3,667	אגרות-חוב של אחרים זרים
2,534	-	2,534	מניות של אחרים
53,155	9,729	62,884	סך-כל ניירות הערך

* כמו-כן משועבדים נכסים אחרים בסך של 741 מיליוני ש"ח.
** כולל שיעבוד בעודף.

צחי כהן

משנה למנהל הכללי,

ממונה על החטיבה לניהול סיכונים

ארי פינטו

המנהל הכללי

יאיר סרוסי

יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 16 בנובמבר 2016